

Irimiasë pënëntërinso'

Caniarita'huaso marë' aninshitërahuëso'

1 ¹⁻³Caso Irimiasëco. Tatahuëso', Iriquisä itopi. Tatahuë, shimashonëhuëpita, inapitaso Corto hua'ano'saráchin. Anatoto ninanoquë ya'huërai. Inaso ninano', Mincamin huënton no'panëinquë ya'huërin. Pënënta'huaso marë' Sinioro anitotërinco sopita iso quiricaquë aninshitërahuë. Amon hui'nin Cosiasë itopiso' Cota huëntonquë shonca cara pi'ipi copirno nicaso', anitotërinco. Cosiasë hui'ninpitanta copirno ya'compachinara, anitotaantarinco. Coaquin itopiso'ton ya'conin. Ina quëran Sitiqiasënta', ya'coantarin. Ina, shonca a'na pi'ipi, a'natëräpo yoqui hua'anëntaso', Quirosarinquë ya'huëpisopita quiquipi huachi.

Pënënta'huaso marë' Yosë acorincoso'

⁴A'na tahuëri Sinioro nontatanco:

⁵“Co'huara nasichätërasëinquëhuë', huayonanquën.

Naporo chachin acoranquën pënëntacaso marë'.

Ya'ipi nisha nisha piyapi'sa nipi-sopita pënënanan,” itërinco.

⁶Napotohuachincora:

“¡Ma'huantacha Sinioro yanitëranco paya!

Caso hui'napico ni'to, co nito nonahuë',” itërahuë.

⁷Sinioroso' taantarin:

“Ama, ‘caso hui'napico,’ tëquësohuë'.

Ipóra quëran huarë' quëmaso', intohuaso a'paranquë pa'saran. Ma'sona camairanquënsó', sha'huairan.

⁸Ama insonta të'huatëquësohuë'. Carinquën pa'poyaranquën.

Caso Sinioroco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën,” itërinco.

⁹Ina quëran imirin ihuësahuatón cariananinco.

Inapotahuatonco nontaantarinco:

¹⁰“Ca nohuanto nanamëhuë no'tëquën sha'huairan.

Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha copirnorosari hua'anëntopiso',

inapita pënënacaso marë' nanan quëtaranquën.

Pënënpatan co natëtohuachinahuë',

pacatoro hua'tahuatë ata'huanterëso pochin,

no'papi pëi ohuatahuatë ninomotëresó pochin ana'intarahuë.

Noya natëhuachinaso nipirinuë',

sharo'sa shacatë pochin nitato, noya noya nicacaiso' catahuararahuë,” itërinco.

¹¹Naquëranchin Sinioro sha'huitaantarinco:

“¿Ma'ta ni'nán?” itohuachincora:

“Ni'to sé'pa quëran huara nipiso' ni'nahuë,” itërahuë.

¹²“No'tëquën ni'nán.

- Nonahuësopita a'naroáchin
 ananica'huaso marë'
 carinta yonquirápo," taantarín.
¹³Naquëranchin Sinioro nataantarínco:
 "¿Ma'ta niantaran?" itaantarínco.
 "Huë'ëtaquë inpitaponahuë',
 norti parti quëran tahuana-
 huaton yanoporín," itërahuë'.
¹⁴Napotohuatora Sinioro taantapon:
 "Norti parti quëran mini o'ma-
 tona
 iso no'paquë ya'huëramasopita
 ma'sha onpotaponënuëma'.
¹⁵Ca Sinioroco no'tëquë sha'hui-
 taranquëma'.
 Norti parti copirnoros'a hua'a-
 nëntopiso',
 piyapinëpitarë chachín o'ma-
 pona'.
 Canquimarahuatona', Quirosarín
 ya'coananëtaquë chachín
 hua'anëntacaiso shiranëna acoa-
 pona'.
 Ya'ipi pairanënpita notënanquë,
 Cota huënton ninanoros'a notë-
 nanquë,
 inaquëpita hua'anëntopiso
 shiranëna acoapona'.
¹⁶Piyapinëhuëpitaso', oshahuaná-
 patona a'porínaco.
 Nisharos'sari moshapiso nonana-
 huatona',
 inapita moshacaiso marë'
 yonarín pochín ninínso',
 a'pëpi.
 Napopiso marë' inapo ana'inta-
 rahuë'.
¹⁷Quëmaso', chiníquëncancan-
 taton pa'saran.
 Carínquëncsha'huitëranquënsos'
 sha'huicoanan.
 Ama manta inapita të'huatëquë-
 sohuë'.

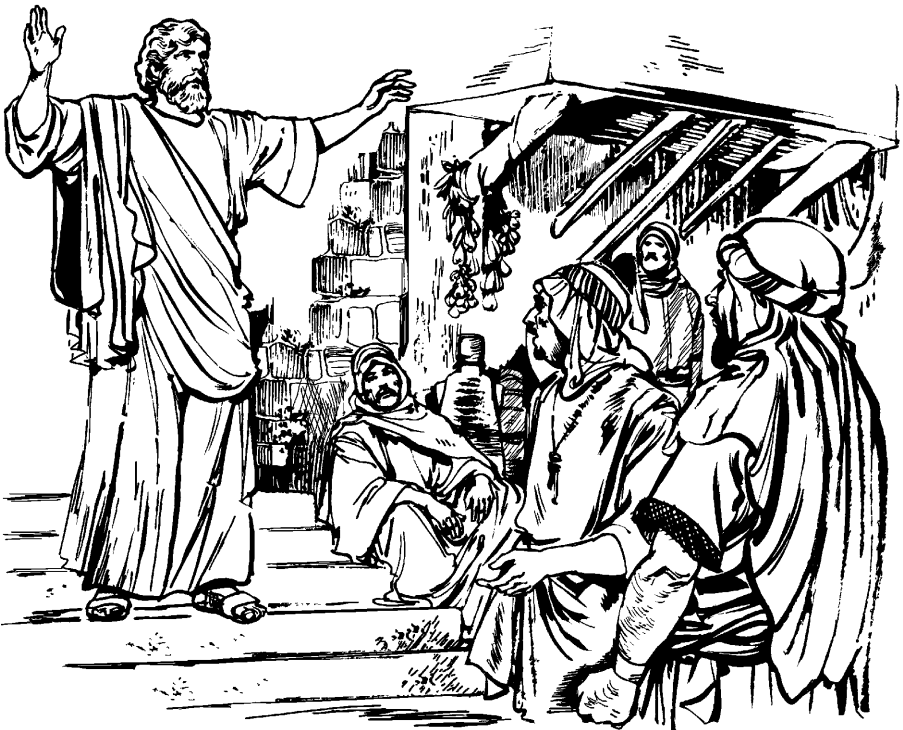
- Të'huatohuatan inapita ni'tonë-
 naquë aropátaranquënc.
¹⁸Ipora tahuëri carínquënc acoran-
 quënc
 pairahuan ninano noyá niacora-
 pipiso pochín nicacaso marë'.
 Hua'namia quëran onë nipiso
 pochín,
 sha'pi hua'na quëran paira
 nipiso pochín acoranquënc.
 Inapoaton ya'ipi Cota huën-
 tonquë ya'huëpisopita chiní-
 taran.
 Copirnonënapita, hua'anënapita,
 corto hua'anos'anënapita,
 inapitanta chinítaran.
¹⁹Inapitaso ahuëapirínënhuë', co
 minsëarinënhuë'.
 Carínquënc ca'tanatëncquënc
 a'pairanquënc ni'ton,
 co minsëarinënhuë'.
 Ca Sinioroco no'tëquënc sha'hui-
 taranquënc," itërinco.

**Co Sinioroíchin
 cancantatonaraihuë',
 panca tëhuëpiso'**

- 2** ¹Naquëranchin Sinioro nontatonco:
²"Quirosarínquënc ya'huëpisopita
 nontoonquë'.
 Chiníquënc nonaton ca Sinioroco
 naporahuëso' sha'huitëquë':
 'Íraca casáchin cancantëramaco.
 Ni'quë'. Nanon nasha so'yahua-
 china,
 so'in na'con nosororín. Ina
 pochín canpitanta cancanta-
 toma',
 inotëro parti imaquiramaco.
 Inaquëso co ma'sha tëranta
 sha'nëhuënc nipurínhuë', napa-
 rama'.
³Naporo' canpitaso', carima
 hua'anëntëranquëma'.

Sharo'sa ya'nan cayarinso
 pochin ca marë' ninama'.
 Inpitasona ma'sha onpotërinquë-
 maso', cari ana'intërahuë.
 Nisha nisha quëran ana'intato
 i'huëretërahuë.
 Ca Sinioroco sha'huitaran-
 quëma', tënin," itërinco.
 4-5 Israiro'sanquëmaso', Cacopo
 quëran pipirama'.
 Ya'ipinquëma Sinioro nontërin-
 quëmaso' natanco':
 "¡Caso co maquë tëranta shima-
 shonëmapita tëhuëtërahuë!
 Napoaponahuë inapitaso', a'po-
 rinaco.
 Mamanshiro'sa co máquënhuë
 nipirinhüë', ina imapi.
 Napoaton inahuara chachionta',
 nitapiatë pochin nipi.

6 Naniantatonaco, co yonirinaco-
 huë'.
 Cari Iquipito quëran ocoiato,
 inotëro parti quënahüë.
 Inaso no'pa', yaniro'. Noto-
 huaro' ohuatë ya'huërin.
 Inaquëso co i'sha ya'huërinhuë',
 pa'pi huëhuëpiro ya'huërin.
 Co insonta inaquë ya'huërin-
 huë'. Co insonta inaëchin
 iratërinhuë'.
 7 Ina piquëran iso noyaro'paquë
 nitërinso pita capacaiso
 marë' quënahüë.
 Noya noyatërinso pita capacaiso
 marë' quëpirahuë',
 huë'sahuatona', no'panëhuë tapipi.
 Cari iso no'pa' hua'anëntopi-
 rahuë', amirotochináchin
 acotërinaco.

- ⁸ Corto hua'ano'sa co yonirinaco-hué'.
Piyapinéhuépita a'china'piro'-santa', co nohuitérinacohué'.
Hua'anénapita co yanatérinaco-hué'.
Pënëntona'piro'santa Paaro maré' pënëntonpi.
Mamanshiro'sa co máquēnhué nipirinhué', inapita imapi.
- ⁹ Naporamaso maré'
coiséro'saqué quēparéso pochin nitaranquēma'.
Hui'namapita, shiparimapita, inapitanta napotarahué'.
- ¹⁰ Pi'li ya'coninso parti so'to-no'saqué pa'sahuatoma ni'conco'.
Sitara partinta noya ni'camaré' comision a'paco'.
Tapona inaquēpitanta canpita pochin nipi.
- ¹¹ ¡Co inso nacionquē tēranta', yosēnēna a'porahuatona', a'na chinotaantapihué'!
Inapitaso' nonpin yoséro'sa imaponaraihué',
¡co onporonta inapochinpihué'!
Piyapinéhuépitaso nipirinhué', a'porinaco.
Noya noya nipirahué', mamashiro'sa co manta catahuatopisopitahué', imacaiso maré' a'porinaco.
- ¹² Ina yonquiaton pi'iro'ténta piyapi pochin ropachin.
¡Pa'pi pa'yanaton ropachin!
Ca Sinioroco sha'huitaranquēma'.
- ¹³ Piyapinéhuépitaso' na'con na'con oshahuanpi.
Caso inapita maré' nanpirin i'sha huinan pochin nipirahué', a'porinaco.

- Naporahuatona i'sha tapainano'sa acopirinhué',
nopoatonpi ni'ton, co i'sha ya'huëirinhué'.
Ina pochin niconinso' imacaiso maré' a'porinaco ni'ton, napopi.
- ¹⁴ Israiro'saso', co patrohuanpihué'.
Co patronēna pēinēnaquē hua'-huatopihué'.
¡Co ya'huépi quēran quēpacai-sohué nipirinhué'!
- ¹⁵ Pa'pini' yamapintohuachina, pēraantahuaton niitērin.
Inapochachin israiro'santa', inimiconēnpitari nitērin.
Inapotatona ya'ipi no'panēna tapitopi.
Ninanonēnapitanta', pēnquē ahuiquitēra'piapi.
Napoaton tanahuantárin acopi.
- ¹⁶ Minpisi ninano', Tapinisi ninano', inapita sontaro'sari hua'anēmapita tiquirin.
- ¹⁷ Caso Yosēnēmaco ni'to, ira a'notērēso pochin nitápiranquēmahué', a'poramaco.
Napoaton naporama'.
- ¹⁸ Napoapomarahué canpitaso':
'Iquipitoquē pa'sahuato, Niroi' o'osarai.
Asiriaquēnta pa'sahuato Iopiratisii' o'osarai.
Inapoatoi chiníquēn cancantē-rēso pochin inapita catahuainacoiso ninaarai,' tēnama'.
Napopiramahué', inapitaso co catahuaponquēmahué'.
- ¹⁹ Co noyahué' ninamaso' na'intarinquēma'.
Co casáchin cancantēramacohué ni'ton, parisitamaso ya'huërin.

- Napoaton: 'Sinioroso Yosë-
nënpoa ni'ton,
noya nicatëhua natëcaso
ya'huërin.
Napopirinhüë', co natërëhua-
huë'.
Naporahuaton a'pomantarëhua'.
No'tëquën chachin iporaso', co
huachi noya ya'huërëhua-
huë'.
Parisitatëhua co napion cancan-
tärëhua', toco yonquiatoma'.
Caso Sinioroco ya'ipi nanitapa-
rahuë. Carima sha'huitaran-
quëma'.
²⁰ Iráca quëran huarë' no'huitë
pochin nitëramaco.
Iráca quëran huarë' co natëama-
coso' nohuantatomarahuë':
'Co nohuantëraihuë' natëta'-
huaiso', toconama'.
Ya'ipi panca panëno'saquë,
ya'ipi panca ta'an nara-
soquë,
inaquëpita mamanshi mosha-
toma',
monshihuantë sanapi'sa pochin
ninama'.
²¹ Noya noya opa sha'nëso pochin
canpitaso acoranquëma'.
Huayonatë sha'nëso pochin
nitëranquëma'.
Inapotopiranquëmahuë', canpi-
taso co'chachin nishatërama'.
Napoatoma co huachi onpo
nohuitochináchinhuë'
ninama'.
²² Yaquiquë coton tapirëso pochin,
canpitanta na'con oshahuana-
toma nitapirama'.
Onponta lejaquë pë'sapirama-
huë',
onpo shapon tiqiantopirama-
huënta',

- oshahuanatoma coton tapipinan
pochin ninamaso',
co inquiramahuë'. Inachachin
nisárin caso ni'nahuë.
²³ Canpitaso naporama':
'Quiyaso' co mamanshiro'sa
mosharaihuë'.
Co coton tapipinan pochin
ninaihuë', toconama'.
¡Co ina pochin nonamaso
ya'huërinhuë'!
¿Ma'ta nipachin Pini-inon moto-
piananquë onporama'?
'Tëhuëchachin co noyahuë'
ninai,' toco'.
Camiyo paya huënitohuachina
itohua itohua ta'arinso pochin
niconama'.
²⁴ Tanan mora huënitërinso
pochin canpitanta nico-
nama'.
Quëmapinën yoniton pa'sápa-
china, imë imëtërantarin.
Inapoasoso', co incari tëranta
asanoarinhuë'.
Quëmapinëni yonípachina, co
sacai nicaponhuë'.
Inapoaso' a'naroáchin quëna-
napon.
²⁵ Canpitaso', mamanshiro'sa
pa'yatonëmaquë patë
patërantarama'.
Inapoatoma sapatë to'quirama',
yaniconopirarama', napor-
rama'.
Ama inapocamaso marëhuë'
pënënpiranquëmahuë': 'Co
naporinhüë',
nisharo'sa nosoroato, inapita
imasarahuë', toconama'.
²⁶ Ihuatë quënyatohuachinara,
tapanin.
Inapochachin israiro'santa',
tapanapona'.

- Topinan piyapiro'sa', copirnonë-
napita, hua'ano'sa',
corto hua'ano'sa', pënëntona'pi-
ro'sa', inapita napoapona'.
27 Nara nipirinhüè', 'quëmaso tata-
huëinquën,' itërama'.
Na'pinta nipirinhüè', 'quëmaso'
mamahuëinquën,' itërama'.
Inapoatoma caso co huachi
tahuërètëramacohüè'.
Napoapomarahüè' ma'sha onpo-
huatamara:
'¡Nicha'ëcoi Sinioro!' itaantara-
maco.
- 28 Cota huënton israiro'sanquëma':
¿Yosëro'sa chinotëramasopita
po'?'
¿Nani ninanonëmaquë a'nara
acorama pora?
Inapita nipachin huëcatona',
ma'sha onporama quëran
nicha'ëinquëma'.
29 Co carimaso' ¿maquë tëranta
tëhuëtëranquëmahuë pora?
Canpita mini tëhuënchinsu' ya'i-
pinquëma no'huitë pochin
nitëramaco.
Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma'.
30 Topinan quëran hui'namapita
ana'intërahuë.
Cancan yonquicaiso marë'
napotopirahuë', co yanitoto-
pihuë'.
Pa'piniro'sa të'huatoro ya'no-
piso pochin nicatoma',
pënëntona'piro'sa tëparama'.
31 Canpitanta ipora ya'huëramaso-
pita,
Sinioro sha'huitërinpoaso' noya
natanco'.
Israiro'sanquëma': Inotëro-
quëso', pa'pi chiniquën pi'i
pi'catërin.
- ¡Co carimaso', inapochin apari-
sitëranquëmahuë'!
No'pa' nanin acoponta', huëhuë-
piro tashinantërin.
¡Co carimaso ina pochin a'paya-
nanquëmahuë'!
Canpitaso piyapinëhuëpitan-
quëma nipomarahüè napotë-
ramaco:
'Nani huachi quëmá quëran
cha'ërai.
Co huachi onporo tëranta',
tahuërëtarainquënhüè',
itëramaco.
- 32 Nanon so'yarinsu tahuëri nita-
parinsopita,
¡co onporonta naniantërinhuë'!
Piyapinëhuëpitaso napoapona-
huë',
¡nani hua'qui naniantërinaco!
33 Canpitaso', noyá nitotërama
monshihuanamaso'.
Canpita quëran a'napitanta', co
noyahuë' nicacaiso' nitotapi.
34 Popriyaro'sa', co manta tëhuëpi-
sopitahuë', inapita tëparama'.
Co ma'sha tëranta onpoaso
quënayatapomarahüè',
inapotërama'.
Huënainëna quëran, a'mora-
maso tapitatë pochin nitë-
rinquëma'.
35 Inapoapomarahüè': 'Co manta
tëhuëraihuë'.
Co ma'marë tëranta Yosë
no'huincoiso ya'huërinhuë',
toconama'.
Noyapa'. 'Co manta oshahuanai-
huë', tënamaso marë'
coisëquë niquëpapiso pochin
nitaranquëma'.
36 ¡Catahuainëmaso marë' ama
a'na a'na yonícosohüè'!
Iquipitoro'santa yonípiramahuë',

co manta catahuaponquëma-
huë'.
Asiriario'sa napotërinquëmaso
pochachin
inapitanta nitarinquëma'.
37 Catahuainëmaso marë' yonira-
masopita
cari nocanato a'porahuë.
Napoaton Iquipitoquë pa'pira-
mahuë tëranta',
huënantatoma taparo nisarama'.
Co manta catahuainëmaso nani-
tapihuë," ténin Sinioro.

**Israiro'sa co
natëtochináchinhuë'
cancantopiso'**

6 16 Naquëranchin Siniorori piya-
pinënpita itapon:
"Pa'namaquë ira niosërarinso'
quënanconpatamara, chini-
conama'.
Noya ni'sahuatoma iracaya ira
huayonama'.
Canpitanta chihuërëso pochin
cancantohuatama',
nontoco no'tën ira a'notërëso
pochin nichinquëma'.
Inasáchin pa'tohuatama' sano
cancantarama'," itërin.
Canpitaso napoaponahuë':
"Co nohuantëraihuë' ina ira
pa'ta'huaiso'," toconama'.
17 Napoaton Sinioroso', a'paito-
na'piro'sa pochin nininso'
acarin.
A'paitona'piro'saso', huëhuëpiro
huë'sarinso ni'pachinara,
pomontopi.
Ina pochin nicatona pënënto-
na'piro'saso' sha'huitopirinë-
mahuë',
canpitaso co nohuantëramahuë'
natëtamaso'.

18 Napoaton Sinioro taantapon:
"Nisha nisha piyapinquëma
ya'huëramaso', natanco'.
Piyapinëhuëpita parisitacaiso
ya'huërinso sha'huichin-
quëma'.
19 Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpiso-
pita natainaco.
Piyapinëhuëpita co noyahuë'
nicatona oshahuanpi ni'ton,
pa'pi parisitacaiso a'patarahüë'.
A'chinahuësopita, pënëntëra-
huëso', inapita co yanatëto-
naraihuë',
nocanpi ni'ton, inapotarahüë.
20 Israiro'sanquëma', canpitaso
Sapa no'pa quëran
yonarin pochin nininso' quëshi-
ramaco.
Pimo nararo'santa áquë
no'paro'sa quëran quëshira-
maco.
Inapita quëshipiramacohüë':
¡Topinan quëran quëshiramaco!
Chinotamacoso marë' artaronë-
huëquë
ma'sha tëparahuatoma a'naquën
ya'ipi ahuiquitërama'.
A'naquënso', pi'piyan ahuiquitë-
rama'.
Inaporamasopita, ¡ya'ipi co
noyahuë' ni'nahuë!" ténin.
21 Napoaton Sinioroso' inapita
yonquiaton taantapon:
"Isopitaso', piyapinëhuëpita
nipirinahuë',
ca nohuanton i'parahuatona
anotopiso pochin nicapona'.
Mashoro'sa hui'ninpitare
chachin,
niya'yoranpisopita amiconënarë
chachin,
ya'ipi inapita chiminapona',"
ténin.

**Norti parti quëran huëcatona
ahuëtacaiso sha'huirinsó'**

- ²² Naquëranchin Siniro taan-
tapon:
“Norti parti ya'huëpisopita áquë
ya'huëpirinahuë!, huë'sapi.
Chiniquën nacion huë'sarin.
- ²³ Sontaronënpitanta!,
pë'chinan, sahuëni, inapita
quë'sapi.
Inapitaso!, pa'pi no'huitëraya-
ro'sa!, co nito nosorotopi-
huë!.
Noncaropisonta!, marë tënëntë-
rinso pochin ninin.
Cahuarioquë ya'mitërahuatona!,
huë'sapi.
Quirosarinquë ya'huëpisopita
ahuëcaiso marë! huë'sapi,”
tënin.
- ²⁴ Quirosarin ya'huëhuano'saso!,
napoapona:
“Huë'sapiso natantatoi, pa'pi
pa'yanai.
Inapoatoi co huachi chinirai-
huë!.
Sanapi hua'hua iquitërinso
pochin,
co napion cancantërai.
- ²⁵ Ama insonta iminquë pa'inso-
huë!.
Ama ira tëranta pa'chinasohuë!.
Inimicoro'saso!, noyá niacora-
huatona canquiapi.
¡Ya'ipi parti inapita të'huatapi!”
tosapi.
- ²⁶ Yosë piyapinënpitanquëma nipo-
marahuë!, sa'catën a'moco!.
Co napion ancantatoma!,
huarianoquë nianapitoco!.
Nichimiantëramaso pochin
cancantatoma!, na'nëmia-
toco!.

A'naíchin hui'nama nininsó'
chiminpachina
sëtëramaso pochin nico!.
Ata'huantarinquëmasopita
a'nanaya cantiarinquëma ni'ton,
inapoco!.

- ²⁷ Ina quëran Yosë itaantarinco:
“Piyapinëhuëpita quëmari tëni-
riquë!.
Inapotohuatan, ¿onpo'inata'ma
pa'?” itërinco.
- ²⁸ “Ya'ipi inapitaso Siniro,
co natantochináchinhuë!
cancantopi.
Nanan pa'yatopi, nitapican-
canpi, napopi.
Sha'pi hua'na pochin, hua'-
namia pochin cancantopi.
- ²⁹ A'huëntëquë chiniquën a'huën-
tohuachinara,
pën ahuënaratahuaton promo
asoquirin.
Ina pochachin piyapinënpita
noya tapacaso marë!
ma'sha onpotopiranhuë!, co
noyahuë! nipiso co yaa'po-
pihuë!.
- ³⁰ Naponpiso marë! inapitaso!,
'prata chi'chirotërinso
pochin niconpi,' itapona!.
A'poran ni'ton, inapo nohuita-
pona!” itërahue carinta!.

**Yosë chinotacaso pëiquë
pënëntërinso'**

7 ¹ A'na tahuëri Siniro itaponco:
²⁻³ “Chinotërinacoso pëiquë pa'sa-
huaton, ya'coanaquë huaniconquë!.
Inataquëchin Cota huënton israiro'sa
chinotiinacoso marë! ya'conpi. Napo-
rahuëso! inapita anitotëquë!: ‘Caso
Siniroco ya'ipi nanitaparahuë. Yosëco
ni'to, israiro'sanquëma chinotëramaco.
Noya noya imatomaco noya nico!.

Napohuatama!, co ya'huërama quëran ocoiaranquëmahuë!. ⁴A'naquënso!, nonpintatënëma!: “Isëquë Sinioro chinotacaso pëi ya'huërin. Napoaton co insonta ma'sha onpotiinpoaso ya'huërinhuë!,” itërinëma!. ⁵⁻⁷Noya noya imatomaco noya nico!. A'napi-tanta!, no'tëquënáchin yonquirapico!. Nisharo'sa no'tëquën pahuërëco!. Sa'ahuaros'a!, quëyoro'no'sa!, inapita-tanta inapotoco!. Piyapi'sa co manta onpopisopitahuë!, ama tëpacosohuë!. Mamanshiro'sa moshahuatama!, ma'sha onpocamaso' yonisarama!. Napoaton ama manta inapita moshacosohuë!. Napohuatama!, co ya'huërama quëran ocoiapënquëmahuë!. Isoso no'pa!, shimashonëmapitari hua'anëntomia-tacaiso marë!, quëtërahuë.

⁸Canpitaso nonpi nanano'sa natëtërama!. Inaso! co pi'pian tëranta catahuarinquëmahuë!. ⁹Niuharama!, nitëparama!, nitëhuananpitërama!, Yoscoarë! tapomarahuë nonpinama!. Paaro moshatoma yonarin pochin nininso' a'përama!. Nisha nisha mamanshiro'santa co nohuitapomarahuë!, mosharama!. ¹⁰Napoapomarahuë!, pëi acotërinacoquë huë'sahuatoma!, canta chinotaantaramaco. “Sinioro pëinënquë ya'huëhuatëhua!, co manta onpoarihuahuë!,” tënëma!. Co costarahüeso nisápomarahuë!, “noya inachachin nisápaso!,” toconama!. ¹¹Iso pëi acotërinacososo!, nóya. Canpitariso napoaponahuë!, ihuatëro'sa ya'huëpiquë pochin atarantërama!. “Ina mini iso pëi!,” ama tocosohuë!. Ina pochin cancantëramaso!, nani ni'nahuë. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma!. ¹²Canaan no'paquë ipora ya'huëapoma!, chinotërinacoso nëmëtë pëi acocaiso marë! Siro ninano'ton huayonahuë. Inapopirahuë!, shimashonëmapita

co noyahuë! nipiso marë! ina ninano ana'intërahuëso!, ni'conco!. ¹³Canpitanta!, co noyahuë! ninamaso' a'pocaso marë! naquëranchin naquëranchin pënënanquëma!. Inapotopiranquëma-huë! co yanatëramacohuë!. Co natanamacoso tëranta nohuantëramahuë!. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma!. ¹⁴Siroquë chinotiinacoso nëmëtë pëi iráca ya'huëpirinhuë!, co noyahuë! nipi ni'ton, ata'huantërahuë. Canpitanta chinotëramacoso pëi pa'poyainquëmaso' ninapiramahuë!, co noyahuë! ninama!. Napoaton canpitanta inapita pochachin nitaranquëma!. ¹⁵Iprain huënton isairo'saso!, canpita quëmopinëma!. Napopirinahuë!, no'panëhuë quëran ocoirahuë. Inapochachin canpitanta ocoiaranquëma!, tënin Sinioro, itëquë!,” itërinco.

Co Sinioroíchin cancantatonaraihuë!, tëhuëpiso!

¹⁶Ina quëran Sinioro itaantaponco: “Quëmaso!, ama isopita marë! nontocosoahuë!. Ama napion ancantaton nontocosoahuë!. Ina pochin ancantaton nontopirancohuë tëranta!, co a'paniaranquënhuë!. ¹⁷Cota huënton ninanoro'saquë, Quirosarin cachiro'saquë, inaquëpita napopiso!, jquëmanta nani ni'nan! ¹⁸Hua'huaro'sa ihuë yontonpi. Pa'pinaso' a'pëtopi. A'shinanta!, arina taparato'na!, cashin pano'sa nipi. Ina a'notatona!, 'Pi'iro'të hua'an paya' itopiso! mamanshi moshapi. A'napita mamanshi marënta!, ina pochin nitatona moshapi. Ina marë! caso ano'huitërinaco. ¹⁹Napoaponahuë!, co casáchin ano'huitërinacohuë!. Inahuara chachin taparo nicacaiso marë! naporapi. Caso Sinioroco napotaranquëma!.

²⁰Napoaton iso no'pa!, pa'pi no'huito ana'intarahuë. Piyapiro'sa!, ma'sharo'sa!,

nararo'sa!, sharo'sa!, inapita quëran huarë!
ata'huantarahuë. Panca pënso!, co taco-
pitochináchinhuë! ténëntërin. Ina pochin
no'huitërahuëso! nisarín," itërinco.

²¹Sinioroso! ya'ipi nanitaparín. Inaso!,
israiro'sari chinotërin. Ina chachín
piyapínënpita itaantapon: "Nohuan-
tohuatama!, onponta ma'sha ca marë!
tëpaco!. Inapotahuatoma!, oshanëma
marë! ya'ipi ahuiquitoco!. A'naquëonta
tomaquën ahuiquitatoma!, noshinën
ca'co!. ²²Napopiramahuë!, Iquipito quëran
shimashonëmapita ocoiapo, ma'sha ca
marë! tëparahuatona a'naquën ya'ipi
ahuiquitacaiso!, a'naquëonta tomaquën
ahuiquitacaiso!, inapita nicacaiso!, co
camairahuë!. ²³Isocha tëhuënchínso!
camairahuë: 'Ya'ipi camaitërahuëso
natëco!. Inapohuatama!, ca Yosënë-
maco nisarahuë. Canpitanta!, piya-
pinëhuëpita nisarama!. Onpopinso
cancantamaso!, nani camairanquëma!
Ina chachín nico!. Inapohuatama!,
noya ya'huëarama!', itëranquëma!
²⁴Napotopiranquëmahuë!, canpitaso
co natëramacohuë!. Co natantochiná-
chínhuë! cancantatoma!, co noyahuë!
ninama!. Casáchín cancantamacoso
nipirínhuë!, nisha cancantërama!
²⁵Shimashonëmapita Iquipito quëran
ocoirahuë. Naporo quëran huarë!
pënëntona'piro'sa a'patëranquëma!
Inapitaso! natëtonaco naquëranchin
naquëranchin pënëninquëma!. ²⁶Pënën-
pirínquëmahuë!, co natëramahuë!
Shimashonëmapita co natërinacohuë!
Canpitaso napoaponahuë!, aquë aquëtë
co natëtëramahuë!," itërin.

²⁷Naquëranchin Sinioro nontaanta-
rinco: "Quëmari ya'ipi inapita sha-
huitëquë!. Co natëpirínënuëonta!,

sha'huitëquë!. Co a'panipirínënuëonta!,
chiníquën sha'huitëquë!:" ²⁸'Canpitaso
Sinioro yaotëatënuëma napotopi-
rinquëmahuë!, co nohuantëramahuë!
natëtamaso!. Co ótëinquëmaso tëranta
nohuantëramahuë!', itëquë!," itërinco.

Quirosarínquë nisha nisha moshapiso'

²⁹Naquëranchin Sinioro taan-
tarín:

"Quirosarínquë ya'huëramaso-
pita.

Naporopi ainëma yaquirahua-
toma!, tël'yatoco!.

Inapoatoma!, tanahuantárin
panëno'saquë oshaatoma
na'nëco!.

Piyapínëhuëpitanquëma nipo-
marahuë!,

no'huitënuëma a'poranquëma
ni'ton, inapoco!.

³⁰Cota huënton israiro'saso!, co
costarahuësóhuë! nipi. Chinotërinacosó
pëiquë chachín amiro mamanshinë-
napita po'mopi. Inapoatona pëinëhuë
tapipi. ³¹Pini-inon motopianaquë
Tohuito^a marë! artaro nipi. Ina aipi
hui'ninapita ahuiquitopi. Inapocai-
soso!, co pi'pian tëranta camairahuë!
Co pi'pian tëranta yonquiyatërarahuë!

³²Napopiso marë! tahuëri nanihuachín
ina motopianaso!, co huachi Tohuito
itaponahuë!. Co huachi Pini-inon
motopiana itaponahuë!. 'Israiro'sa
tiquipiquë motopiana' itapona!. Inaquë
chachín chimínpisopita pa'pitapona!. Co
niquë'pa' pa'pitacaiso ya'huëaponhuë
ni'ton, napoapona!. ³³Ina chimípiro'-
saso!, chanaro ca'tëro'sa!, ni'niró'sa!,
inapitari capona!. Co incari tëranta

^a7.31 Tohuito ma'sona tapon naporinso: Co no'tëquën nitotopihuë!. A'naquënso!, 'iroi ipipiquë
tapon naporin,' topi.

a'payataponhuë'. ³⁴Cota huënton ninanoro'saquë, Quirosarin cachiro'saquë, inaquëpita capa cancantopiso', copi tapon huachi. Pita na'huëhuachinara capa cancantopiso', sa'apachinara cantarapipiso', inapita copi tapon'. Ya'ipi iso no'pa' tanahuantápon," ténin Siniro.

**Israiro'sa co noyahuë'
nipiso marë' sëtërahuëso'**

9 ¹⁻²Ma'cha inotëro parti ya'huë-ca'huaso marë'
pëi ya'huëtërincohuë paya.
Inaquë pa'sahuato ya'huë'itohuë'.
Israiro'saso' quëmopinëhuëpita
nipirihuë', pachitohuë'.
Ya'ipiya quëran inahuaso', co
Yosëichin cancantopihuë'.
Nonpintahuatona patopi.
Inapitaso' quëmopinëhuëpita
nipirihuë',
na'con taquiapi ni'ton, tahuëri
tashirë chachin na'nëi, topi-
rahuë.
¡I'sha pa'irinso', huinan, inapita
pochin ya'piratërahuë napo-
rini,
noya noya niitonhuë'!

³ Siniro naporin:
"Israiro'saso', pë'chinquë
shinërë a'parëso pochin
nonpinchináchin cancantopi.
Co huachi no'tëquën nonpihuë'.
Ninonpintápi. Napoaton aquë
aquëtë co noyahuë' ya'huëpi.
Co insonta yanohuitërincohuë'.
Ca Siniroco sha'huitaran-
quëma':

⁴ Iporaso' amiconëna tëranta co
huachi natëcaso ya'huërin-
huë'.
Ina tëranta co natëchináchin-
huë', niconin.

Inahua capini ninonpintápi.
Amiconëna nipirihuë', nonpi-
napipi.

⁵⁻⁶ Inahuara capini ninonpintápi.
Co insonta no'tëquën nonin-
huë'.

Nonpinápatona', noyá no'quipi.
Pëshonëso pochin cancantatona',
co huachi nanitopihuë noya
cancantacaiso'.

Ca Siniroco sha'huitaran-
quëma':

Apira apira ma'sha nionpotopi.
Apira apira ninonpintopi.
Piyapinëhuëpita nipirihuë', co
yanohuitërinacohuë'.

⁷ Caso Siniroco ya'ipi nanitapa-
rahuë.

Carima sha'huitaranquëma'.
Piyapinëhuëpita naponpi ni'ton,
pën quëran tënica'huaso
ya'huërin.

Co huachi onpotochináchinhuë
ni'ton, napotarahuë.

⁸ Nonpachinara, caparihuan
shinërë pochin yatëpatopi.
Nonpinacaisoráchin cancantopi.
Amiconënapita noya nontapo-
naraihuë',

cancanëna quëranso', ma'sha
onpotochináchin cancantapi.

⁹ ¡Napotiso marë' onpopionta
ana'inta'huaso ya'huërin!
Caso Siniroco sha'huitaran-
quëma'.

¹⁰ Motopiro'sa pa'tatoma na'në
na'nërantaco'.

Pastoro'santa' pa'tatoma osha
oshaárantaco'.

Ya'ipi huiquitërin ni'ton, co
huachi insonta inaëchin
pa'ninhuë'.

Ohuacaro'santa 'maaa,' topiso',
co huachi ya'caninhuë'.

Ni'niro'sa', anpiantëhuano'sa',
inapitanta ta'api.

- ¹¹ Quirosarin ninano ata'huanto-
huato, na'pisá yamórantapon.
Asaniro'sa ya'huëcaiso marë'
ya'huëapon.

Cota huënton ninanoro'santa
ata'huantohuato, tanahuan-
tápona',” ténin Sinioro.

¹² ¿Inta yonquínahuan ni'ton, nanitërin
onpoatonsona napopiso' nitotacaso'?
¿Inso pënëntona'pita Yosëri anitotërin
ni'ton, nanitërin onpoatonsona napo-
piso' sha'huitiinpoaso'? Inotëroso',
ya'shi ya'shin. Co insonta inaquëchin
pa'ninhuë'. ¿Onpoatonta iso no'pa-
nënpoanta ta'huantaton, ina pochin
ninin? tënahüë.

¹³ Sinioro naporin: “Co topinan napo-
pihuë'. Israiro'sa iráca anitotërahuë
onpopinsona nampicaiso'. Inapotopi-
rahuë', co pi'pian tëranta natëpihuë'.

¹⁴ Co natantochináchinhuë' cancanta-
tatona', inahuara costapiso imapi.
Shimashonënapitari a'chintërinso
pochachin nonpin yosëro'sa moshapi.

¹⁵ Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë.
Israiro'sa Yosënënacó. Máin nininso
a'carëso pochin, piyapinëhuëpita nita-
rahuë. O'oi noniapinan pochin nininso',
o'shitarahuë. ¹⁶ Nisha nisha piyapi'sa
ya'huëpiquë a'paato ayanquëarahuë.
Co nohuitopiquëhuë', a'paarahuë. Co
shimashonëna tëranta nohuitopiquë-
huë', a'paarahuë. Ya'ipi noquitai marë',
sahuëninëna si'huitahuatona inimico-
nënapitari ima imarantapona',” ténin.

**Quirosarinquë sëtatona
oshaapiso'**

- ¹⁷ Sinioroso' ya'ipi nanitaparín.
Ina chachin camaiarinpoa':
“¡Noya natanco sha'huichin-
quëma'!

A'naquën sanapi'sa cana-
caiso marë' na'nëna'piro'sa
ya'conpi.

Inapita përáco', huë'ina',” ténin.

- ¹⁸ Manóton huë'sahuatona',
canpoa marë' na'nëina'.

Canpoanta na'nëmiatahua'.

- ¹⁹ Quirosarin quëran huarë' ya'ipi
parti na'nërantapiso' nata-
nëhua'.

¡Ma'huántacha canpoaso' ata'-
huanterinënpoa paya!

Pa'pi taparo nitërinënpoa'.

Ya'ipi ya'huëréhuaso tapitëri-
nënpoa'.

Ya'ipi no'panënpoa patacaso
ya'huërin.

- ²⁰ Sanapi'sanquëmanta Sinioro
nontarinquëma' natanco'.

Noya natanco sha'huitarin-
quëma':

“Hua'huama sanapi ya'huëtërin-
quëmaso', a'chintoco na'në-
caiso'.

Payaramasopitanta', a'chintoco
sëtatona oshaacaiso'.

- ²¹ Sëtatona oshaahuachina
napo'ina':

‘Pëinënpoapitaquë chimirin
ya'cotërinpoa'.

Noya noya pëiro'saquënta
ya'conin.

Cachiro'saquë notohuaro' hua'-
huaro'sa tiquipi.

Prasaro'saquënta hui'napiro'sa
inapotopi.

- ²² Mashoro'santa tëpapiso' notën-
tërantapi.

Ninano apíran chi'chi' yamo-
rantarinso pochin nipi.

Yaquina'pi trico moto' atatohua-
china,

co incari maninsohüë pochin
nisapi,' china',” ténin.

²³ Sinioro chachin ina pochin sha'-
huitéripoa'.

Naquéranchin Sinioro taantapon:
“A'naquéma nani ma'sha nitoté-
rama'.

Napoapomarahué':

‘Ma noyacha caso nitotérahué'
paya,' ama tocosohué'.

Chiníquénquéma nipatamanta':

‘Ma noyacha caso chinirahué'
paya,' ama tocosohué'.

Nani ma'sha ya'huétohuachin-
quémanta':

‘Ma noyacha caso nani ma'sha
ya'huétérinco paya,' ama
tocosohué'.

²⁴ Insonquéma tēranta',

‘Ma noyacha caso ninahué'
paya,' yatopatama',

Sinioroco ninahués'o' nitotatoma
nohuitohuatamaco tēhuén-
chinso',

no'tén chachin napoarama'.

Casáchin ya'ipiro'pa' hua'anén-
tato nosororanquéma'.

Co noyahué' nipatama' no'té-
quén ana'intaranquéma'.

Noya nipatamaso' noya ni'sa-
ranquéma'.

Cá pochin cancantopisopita
pa'yatarahué'.

Ca Sinioroco sha'huitaran-
quéma',' ténin.

Pi'i imarinso'

14 ¹ Pi'isárinso maré' Sinioro
itaponco:

² “Cota huéntonqué ya'huépisopita
sétatona na'nérápi.

Ninanonénaqué co napion
ancantápi.

Ya'ipi piyapi'sa mo'cárantapi.

Quirosarinquénta parisitatona',
noncaropí.

³ Ma'huano'saso', piyapínépita
i'sha macai maré' a'papi.

Inapitaso' i'sha tapainano'saqué
pa'pirinahué', co quénanpi-
hué'.

Yonshanénaqué co manta i'sha
quépihué'.

Napohuachina co napion ancantona',
moto' sémopi.

⁴ Imin camayoro'santa', co napion
ancantopi.

O'nán pahuanin quéran no'pa'
huéncharo huéncharo
toconin.

Napoaton inapitanta moto'
sémopi.

⁵ Yo payaro'santa tananqué
nasha huaiaponaraihué', hua'-
huina patopi.

Capa cosharonéna ni'ton,
napopi.

⁶ Tanan moraro'santa tomaro'té
panéno'saqué huanitona',
asaniro'sa pochin ihuansa'
o'huaconpi.

Capa pasto ni'ton, tana tapinan-
topitérapi,” ténin.

Piyapi'sa maré' Sinioro nontérahue'so'

⁷ Sinioro tēhuénchachin quiyaso'
oshahuancoi ni'ton,
co catahuancoiso inashitérai-
hué'.

Napopiraihué', noyanquén
ninanso nitotacaiso maré'
catahuacoí.

Nisha nisha cancantatoi na'aro
tēhuétérainquén.

Inapoatoi na'con oshahuanai.

⁸ Ma'sha onporaiso tahuéri'sa
nicha'érancoi ni'ton,
quémasáchin isairio'sacoiso'
ninarainquén.

Na'huëro'sa a'na tashiíchín
huë'ëpatërinso pochín
ninan.

¡Ama ina pochín nicatonhuë',
catahuaco!

⁹ Catahuancoiso marë' co manta
ninanhuë' ni'ton,
quëmapi hua'yantërinso pochín
ya'noran.

Ahuëtona'piso', noya pa'poya-
tërin.

¡Quëmaso nipirínhuë', co nani-
tërinsohuë' pochín niconan!

Quëmaso Siniro napoapona-
huë',

ya'huëraiso huáncana nisaran.

Piyapínënpitacoi ninaiso', ya'i-
piya quëran nitotopi.

Ama patocoisohuë', itërahuë.

¹⁰ Israiro'sa yonquiaton Siniro tapon:
“Canpitaso' nisha nisha mamanshi
mosharama ni'ton, co noyahuë' ni'nán-
quëma'. Napoaton oshanëma yonquiato
ana'intaranquëma',” tënin.

¹¹ Ina quëran Siniro itaantarínco:
“Ama isopita noya ya'huëcaiso marë'
nontocosohuë'. ¹² Onponta ayonapiri-
nahuë', nontërinacoso co natanarahuë'.
Oshanëna marë' onponta ma'sha ya'ipi
ahuiquitopirínahuë', trico pochín ninin-
sopitanta onponta quëshipirínacohuë',
quëshirínacosopita co noya ni'sarahuë'.
Nani yonquirahuë' quira quëran, tanaro
quëran, canio quëran, ina quëranpita
ata'huanta'huaso',” itërinco.

¹³ Napotohuachincora, cari itapo:
“Siniro quëmaso napopiránhuë',
a'naquën pënëntona'piro'sari: 'Isëquë
chachín sano cancantápoma', co quira
ya'huëaponhuë', co tanaro ya'huëa-
ponhuë', Siniro chachín inapochín
ya'huëcaso quëtarínpoa', itápi,” itërahuë.

¹⁴ Napotohuatora Siniro taantarín:
“Co cari a'papirahuë', naporápi.

Nonpinatona naporápi. Co pi'pian
tërantá ina pochín camairahuë'. Co
nonchatërarahuë'. Inahuara yonquinëna
quëran ina pochín sha'huitárinëma'.

¹⁵ Nonpinatona pënëninënuëmaso-
pitaso', 'co quira ya'huëaponhuë'.
Co tanaro ya'huëaponhuë', toconpi.
Napotirínahuë', inahuanta quira
quëran, tanaro quëran, inaquëranpita
chiminapona'. ¹⁶ Pënënpisopitanta ina
quëran chachín chiminapona'. Sa'ina',
hui'ninpita, inapitanta chiminapona'.
Nonënantá Quirosarin cachiro'saquë
topinan të'yatapona'. Co incari pa'pi-
tacasó' ya'huëaponhuë'. Inapotato co
noyahuë' nipiso marë', ana'intarahuë.

¹⁷ Isonta', piyapínënhuëpita sha'huitacaso
marë' nanan quëtaránquën:

'Piyapínënhuëpita nosoro-
rahuëso', panca ma'sha
onpopi.

Pa'pi huëhuëpiro ma'sha onpo-
rëso pochín nipi.

Ina marë' tahuëri tashirë
chachín, na'nërápahuaso
ya'huërin.

¹⁸ Ninano aipiran pa'patora,
niahuëpíquë chimipiro'sa
quëhuënantapi quënanahuë.

Acoana ya'conpatoranta',
piyapi'sa tanari tiquirarin
ni'nahuë.

Pënëntona'piro'sa', corto
hua'ano'sa',

inapitanta intoasona quëpara-
marai,' itëquë',” tënin.

Siniro nontaantarahuëso'

¹⁹ Siniro, co pora Cota huënton
israiro'sacoi a'pomiatëran-
coihuë'.

Co pora Quirosarínquë ya'huë-
raisopita amimiatërancoi-
huë'.

¿Onpoatonta nipachin co nimi-
riohuanhué pochin nitë-
rancoi?

Noya ya'huéca'huaiso ninapirai-
hué',

ma'sha onpoca'huaisora', cantii-
rincoi.

Sano ya'huéca'huaiso ninapirai-
hué',

pa'pi pa'yansa', cantiirincoi.

²⁰ Tëhuëchachin Siniro co noya-
hué' ninai.

Shimashonëhuëipitanta', co
noyahué' nipi.

Inapoatoi oshahuanai.

²¹ Quëmaso noyanquën.

Naporanso nitotacaiso marë',
ama a'pocoisohué'.

Hua'anëntëranso shiranën huë-
naráchin huënaráchin

Quirosarin ninanoquë ya'huërin.
Ina yonquiaton iso ninanoso'
nosoroquë'.

Iráca quiyarë'quën anoyatëran.
Ama ina naniantaton, nonpinatë
pochin niquësohué'.

²² Inpiro'saso', nisha nisha
mamanshiro'sa moshapi.

Co inapita nohuanton o'nanin-
hué'.

¡Co pi'iro'të tëranta nohuanton
o'naninhué'!

Quëma Siniro Yosënëhuëin-
quën ni'ton,

o'nan a'paimaran.

Quëma nohuanton ya'ipi inapita
ya'huërin.

Napoaton quëmasáchin nina-
rainquën, itërahuë.

Ana'intacaso sha'huitërinso'

15 ¹A'na tahuëri Siniro nonta-
tonco itaponco: "Israiro'sa
nicha'ëahuaso marë' Moisésë, Samoiro,

inapita nontopirinacohué tëranta', co
nosoro'itohué'. Sha'huitëquë no'panëhué
quëran pipiina'. ²Intohuata nipachin
pa'i,' itohuachinën, carinquën nanan
quëtaranquën iso pochin sha'huitëquë':

'Canio quëran chiminacaiso
nipsisopita, ina quëran chimi-
nacaiso ya'huërin.

Quira quëran chiminacaiso
nipsisopitanta', ina quëran
chimiina'.

Tana quëran chiminacaiso
nipsisopitaso', ina quëran
chachin chimiina'.

A'na parti quëpacaiso nipsisopi-
tanta', a'na parti quëpa'ina'.

³Ca Siniroco sha'huitëranquëma':
Catapini nisha nisha quëran ana'inta-
ranquëma'. Quira quëran chiminpa-
tama', ni'niraro'sa pë'yapëinquëma'.
Chanaro ca'tëro'sahuë nipon, tanan
ni'niroro'sahuë nipon, pë'yapëinquëma'.

⁴Nisha nisha naciono'sa ya'huëpiso',
canpita inapotaranquëmaso nitota-
tona', huëhuëtaponá'. Isiquiasë hui'nin
Manasisi itopiso Quirosarinquë napo-
rinso marë', inapo ana'intëranquëma'.

⁵Quirosarinquë ya'huëramaso-
pita,
¡co huachi insonta nosoroinquë-
maso ya'huërinhué'!

Inapotëranquëmaso marë' ¡co
insonta sëtëyainquëmaso
ya'huërinhué'!

Onpoinsona nisaramaso', ¡co
insonta yanitotaponhué'!

⁶Canpitaso a'porahuatomaco, co
huachi tahuëretëramacohué'.
Ca Siniroco napotaranquëma'.
Noya yonquiantamacoso marë'
ninarápiranquëmahué',
amirahuë.

Napoaton ana'intatëinquëma
ata'huantëranquëma huachi.

- ⁷ Pintiathuatëra, naponinso ihuani quiquirin.
Inapochachin canpitanta', ya'ipi ninanonëma quëran ocoiaranquëma'.
Ya'huëramaso no'pa' tanahuan-tárin acoarahuë.
Co noyahuë' ninamaso' co yaa'-poramahuë ni'ton, napotaranquëma'.
- ⁸ Pa'pi notohuaro' quëyoro'na ana'atarahuë.
Marë yonsanquë inotë na'arinso pochin acoarahuë.
Camotëchin nipirinhüë' chimirin anoantarinquëma'.
Sanapi'sa hua'huinpitare' chachin tiquiarin.
A'nanaya ma'sha onpohuachina',
pa'pi pa'yanatona co napion ancantapona'.
- ⁹ Canchisë hua'huanpisopitanta', co huachi chiniapihuë'.
Hua'huina tiquitopi ni'ton, pa'yanënaquë tapinanpitërapona'.
Inapoatona tapanapona'.
Pi'inta a'piánpirinhüë', tashitë-rëso pochin cancantapona'.
A'naquën cha'ëpisopitanta', ca nohuanto inimiconënpitari tëpapon.
Ca Sinioroco sha'huitaranquëma', tënin, itëquë', itërinco.
- Co napion ancantato Yosë nontaantarahuëso'**
- ¹⁰ Ina quëran caso pa'pi sëtao, mamahuë yonquirahuë:
“¡Ma'huántacha caso mama ninahuë paya!
Quëma hua'huanpirancohuë',

- naní quëran co natantonhuë pochin nohuitërinaco.
Napoatona co quë'yarinacohüë'.
Co onporonta coriqui a'nanatonaco ma'pachininacohüë'.
Co carinta', a'napita coriqui a'nanchinahuë'.
Co inapopirahuë', ya'ipiya quëran ama huachi noya ya'huëca'huaso marëhuë', sha'huitërinaco,” tënahüë.
- ¹¹ Ina quëran Yosë nontato:
“Sinioro. Co no'tëquën natëhua-tënuënsöhuë',
inapo sha'huitërinacoso' nani'in nipachin.
Inimicotërinacosopita ma'sha onpoatona parisitapirinahuë',
co'so' inapita marë' nontohuatënuënta', nani'in,” itërahuë.
- Israiro'sa ana'intacaso sha'huitërinso'**
- ¹² Ina quëran Sinioro taantapon:
“¡Asiria, Papironia, inapita sontaro'saso',
co incari tëranta minsëcaso' nanitaponhuë'!
- ¹³ Israiro'sa', canpitaso na'con oshahuanama'.
Ina na'in quëran ma'shanëma pa'ton nininsopita, inimiconëmapita quëtarahuë.
Ya'ipi no'panëmaquë ya'huërinso', topinan quiquitaponëma'.
- ¹⁴ Ca nohuanto inimiconëmapita hua'anëntatënuëma',
co nohuitëramasohüë' no'paquë asacataponëma'.
Ano'huitëramaco ni'ton, pën huëchimitërinso pochin ata'huantarancuëma', tënin.

Yosë nontaantarahuëso'

- ¹⁵ Ina quëran Yosë nontato itapo:
 “Sinioro. Quëmaso' ya'ipi nito-
 tëran.
 Yonquirahuatonco catahuancoso
 marë' huëquë'.
 Aparisitërinacosopita ama tëno-
 roatonhuë', i'huërëtequë'.
 Inapita tënoroápatanso', tëpa-
 ponaco.
 Quëma natëranquënso marë'
 na'con no'huirino.
- ¹⁶ Quëma nontohuatancora, pa'yá-
 tërahuë natana'huaso'.
 Hua'anëntëranco ni'ton,
 quëma nanamën acapacanca-
 miatërinco.
 Quëmaso Sinioro Yosënuën,
 ya'ipi nanitapan.
- ¹⁷ A'naquën capa cancantacaisoá-
 chin yonquipi.
 Caso inapitarë'co co nipayaca'-
 huaso' nohuantërahuë'.
 Ya'coancantëranco quëran huarë'
 caoraíchín pochín pa'nahuë.
 Piyapi'sa co noyahuë' nipachi-
 nara, quëmariso no'huiran.
 Inapochachín canta cancantë-
 rahuë.
- ¹⁸ ¿Onpoatoncha parisitërahuëso'
 co copi tëcahuë' nicaya?
 Apirahuëso pochín nininso',
 ¿onpoatoncha co noyatëca-
 huë'?
- Co ma'sha nonën tëranta natë-
 rinsohuë pochín niconin.
 Yamoromiatohuachinara hua'-
 yantorayaquë i'sha quënan-
 pitërapí.
 Ina pochín quëmanta catahuan-
 coso marë' ninapiranquën-
 huë',
 co catahuanrancohuë',” itërahuë.

Sinioro a'panirincoso'

- ¹⁹ Naporo' Sinioroso', a'panianta-
 rinco:
 “Cachachin tahuërëtaantahua-
 tanco, hua'anëntaantaran-
 quën.
 Ama ma'ton ma'ton nonquëso-
 huë'.
 Noya nininsoráchin nonquë'.
 Inapohuatan, pënëntamaso
 marë' carinquën nanan
 quëtaranquën.
 Chinitërinënuënsoopita ama
 natëquësohuë'.
 Quëma tëhuënuënso', natëinën-
 quënso ya'huërin.
- ²⁰ Ca nohuanton chiníquën
 huaniaran.
 Sha'pi hua'na quëran paira
 nipiso pochín nisaran.
 Ahuëapirinënuëonta', co nani-
 tapihuë minsëinënuënso'.
 Carinquën inapita quëran pa'po-
 yatënuën nicha'ësarán-
 quën.
 Ca Sinioroco napotaranquën.
²¹ Co noyahuë' nipisopita ma'sha
 yaonpotopirinënuënuë',
 nicha'ësaránquën.
 Chiníquën nanantopirinahuë
 tëranta',
 inapita quëran nicha'ësarán-
 quën,” itërinco.

**Tëshitona'pi naporin
quëran pënëinso'**

- 18** ¹A'na tahuëri Sinioro nonta-
 tonco itaponco: ²“Tëshito-
 na'pi pëinënuë pa'maquë'. Inaquë
 yonquirahuëso sha'huitaranquën,”
 itërinco. ³Napotohuachincora, pa'ma-
 rahuato quënamarahuë. Inaso', tëshito

toronanquë tëshitarin nimarahuë.

⁴Yonsha nisapirinhüë' nitapirin nipa-china, ina no'pa quëran chachin a'na ya'huëré niantarin. Nohuantërinso chachin acoaquë huarë' tananpitërin.

⁵Naporo' Sinioro sha'huitërinco:

⁶“Israiro'sanquëma'. Caso chini chiní-quën nanantërahuë. Tëshitona'pi no'pa quëran nohuantërinso' ninin. ¡Inapochachin canta', canpitaro'co nanitërahuë nohuantërahuëso nica'huaso!' Canpitaso', tëshiro'pa pochin niconama'. Caso nipi-rinhüë', tëshitona'pi pochin ninahuë.

⁷Naciono'sahuë nipon, copirnoros' hua'anëntopisohüë nipon, a'nanaya nani-tërahuë hua'tahuatë t'ëlyatëréso pochin ata'huanta'huaso'. ⁸Napoaponahuë', inaquë ya'huëpisopitaso oshanëna a'porahuatona noya yonquiantahuachina', co huachi ana'intarahüë'. ⁹Ca nohuanton chachin a'na tahuëriso', naciono'sahuë nipon, copirnoros' hua'anëntopisohüë nipon, noya noya acoa'huaso yonquirahuë. Inapohuachina chini chiníquën nanantapi. ¹⁰Inapitaso napoaponahuë', noya nipiso' a'porahuatona pënënahüë-sopita co natëpilhüë'. Napopiso marë' noya acoa'huaso yonquirapiporahuë', co huachi ina pochin catahuapohüë',” itërinco.

¹¹Naquëranchin Sinioro nontaantarinco: “Ya'ipi Cota huënton israiro'sa sha'huitëquë'. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta sha'huitëquë': ‘Ca Sinioroco ana'inta'huanquëmaso yonquiarahuë. Napoaton co noyahuë' ninamasopita a'porahuatoma', noya noya nicacamaso cancantoco', itëquë'. ¹²Inapitaso napoaponahuë', napotapënën: ‘Napotápirancoihüë', co natëarainquënhüë'. Quiyaora nohuantëraiso' nisarai. Co natantochináchinüë' cancantatoi, co noyahuë' yonquiraiso imapoi,' itapënën,” itaantarinco.

¹³Napopiso marë' Sinioro tënin:

“¿Inso nacionquë tëranta ta'ma ina pochin nonpiso natanama nicaya?

Israiro'saso', pa'pi co noyahuë' nipi.

¹⁴Nipano motopi inápa natëtëro'-

saquë ocai ya'huërinso',
¡co onporonta ayaponhuë'!

Inatohuaran t'ë'nai' i'sharo'santa o'marinso',

¡co onporonta yaniponhuë'!

¹⁵Piyapinëhuëpitaso nipirinhüë', naniantërinaco.

Nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marë'

yonarin pochin nininso' a'pëpi.

Íráca pënëntërahuë'sopita a'popi ni'ton,

chihuëatona nisha ira pa'topiso pochin nipi.

¹⁶Napopiso marë', ya'huëpiso no'pa' tanahuantárin acoarahüë.

Inapotërahuëso ni'pachina',
piyapi'sa pa'yanapona'.

Ya'ipi inataquëchin na'huëpisopita, pa'yanatona huësë huësétapona'.

¹⁷Pi'i pipirinso parti quëran ihuan huë'ninso pochin

israiro'sa a'pararahüë.

Inimiconënapitari canahua-china ta'ananpipona'.

Ana'inta'huaso tahuëri nanihua-chin,

co huachi catahuapohüë',” tënin.

Ma'sha onpotiinacoso marë' yonquipiso'

¹⁸A'na tahuëri piyapi'sa chinotatonaco: “Huëco pa'ahua Irimiasë tëpacaiso marë' sha'huirapia'hua'. Ama manta naporinso natëahuasohüë'. Corto hua'ano'sa

Yosë nanamën a'chintiinpoaso', co pahuanaponhuë'. Yonquinahuano'-santa pënënaipoaso', ya'huëapon. Pënëntona'piro'santa Yosë naporinso' anitotiinpoaso', ya'huëapon," topi.

¹⁹ Napopiso' natantato, Yosë nontërahuë:

“Sinioro nontëranquënso' natanaton, inimicotërinacosopita napotërinacoso' natanquë'.

²⁰ Noya nitohuachinacoira ¡co naponinquë i'huëretërahuë'!

Inahuaso napoaponahuë', chimipi pa'pitacaiso marë' no'pa' ihuapiso pochin yatëparinaco. Inapita ana'intacaso yonquihuatana, ama inapotacaso marëhuë', nontëranquën.

No'huitëranso sanoaton noya ni'camarë', napotëranquën.

²¹ Iporaso napoaponahuë', hui'ni-napita chimiina'.

Tana quëranhuë nipon, sahuëni quëranhuë nipon, chimiina'. Sa'inanta quëyoronatona sa'ahuaina'.

Quëmapi'santa chiníquën caniori tëpa'in.

Hui'napiñënapitanta', ahuëtopiquë chimiina'.

²² Panca sontaro'sa huënton inapita ahuëcaiso marë' a'nanya a'patiiquë'.

Pa'yanatona noncaroina'. Ma'sha ma'caimarë' pison acopiso pochin, caso nonpinapitonaco ma'sha yaonpotërinaco ni'ton, inapotëquë'.

²³ Quëmaso napoaponahuë', ya'ipi yonquirapirinacoso nito-tëran.

Tëpainacoso marë' napopi-sonta', nitotëran.

Co noyahuë' nipi ni'ton, ama nicha'ëquësuhuë'.

Oshanënanta ama naniantëquësuhuë'.

¡Noya no'huitahuaton, ana'into-miatëquë'.

I'parëso pochin nicatona copichina!" itërahuë'.

Yonsha pa'quirëso pochin nitarinso'

19 ¹⁻³ A'na tahuëri Sinioro itaponco: “Paaton a'nara yonsha pa'anconquë'. Naporahuaton a'naya a'naya corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita përasahuaton Pini-inon motopianaquë quëpaquë'. Inaso' motopiana: ‘Socatëro'sa ya'coana,’ itopiso' notënanquë ya'huërin. Inaquë nipatama' nanan anitotëranquënso sha'huiton napotëquë': ‘Cota huënton copirnoros'sa', Quirosarinquë ya'huëramasopita, ya'ipinquëma Sinioro nanan anitotëranquëmaso', natanco'. Inaso', ya'ipi nanitapaton israiro'sanpoa hua'anëntërinpoa'. Isoporinquë ya'huëramasopita pa'pi chiníquën ma'sha onpotëranquëma'. Inso tëranta natanpachin, pa'yanaton sha'pi sha'pitapon. ⁴ Ya'ipinquëma a'poramaco ni'ton, no'pa' quëtëranquëmaso tapiatoma', nisharo'pa' pochin atarantërama'. Nisha nisha mamanshiro'sa moshacamaso marë' yonarin pochin nininso' a'përama'. Inapita mamanshiro'saso' co nohuitëramahuë'. Shimashonëmapitarinta', co nohuitopihuë'. Co Cota huënton copirnoros'sa tëranta nohuitopirinahuë', mosharama'. Naporahuaton na'a piyapi'sa co manta onpopirinahuë', tëparama'. ⁵ Artaroro'-santa' ninama', Paaro moshatoma hui'-namapita ya'ipi ahuiquitamaso marë'.

Inapocamasoso', co pi'pian tēranta camaitērahuē'. Co yonquiyatērahuē'.⁶Naporamaso marē' tahuēri nanihuachin ina motopianaso', co huachi Tohuito itaponahuē'. Co Pini-inon motopiana, itaponahuē'. "Israiro'sa tiqipiquē motopiana," itapona'. Ca Sinioroco sha'huitaranquēma'.⁷Cota huēntonquē, Quirosarinquē, inaquēpita ma'sona nicacamaso' yonquipiramahuē', carima tapitaranquēma'. Ca nohuanton tēpararinēmasopita huēsahuatona', minsērahuatēnēnquēma' tiquiarinēnquēma'. Inapotohuachinēnquēma nonēmaso', chanaro ca'tēro'sa', ni'niro'sa', inapitari ca'sarin.⁸Inapotohuatēnquēma iso ninanoso', tanahuantápon. Piya-pi'sari ni'pachina pa'yanapona'. Ya'ipi isēchin na'huēpisopita ata'huantomiatērinēnquēmaso ni'pachina', pa'yana-pona'.⁹Ca nohuanto tananēmaquē, hui'namanta' capoma'. Inimiconēma tancapitohuachinēnquēma', tana yatēparáponquēma'. Napoaton amiconēma nipirinhue', tēpatoma capoma', tēnin Sinioro,' itēquē'," itērinco.

¹⁰Nani ina sha'huihuatan, ya'ipi ca'taninēnsopita ni'tērantapaiquē, yonsha quēparanso' pa'quiquē'.¹¹Inapota-huaton napotaantaquē': "Sinioroso' ya'ipi nanitapaton napotērinquēma': 'Ca nohuanto iso ninanoquē ya'huēpisopita, pa'quiatē pochin nitarahuē. Yonsha pa'quihuatēra, co huachi noyatacasohuē' niconin. Inapochachin iso ninanoquē ya'huēpisopitanta nitarahuē. Napoaton chiminpisopitaso', Tohuitoquēáchin pa'pitapona'. Co intohua aquētē pa'pitacaisohuē ni'ton, napoapona'.¹²Inapotapo mini isēquē ya'huēpisopita. Tohuitoquē chimipiro'sa pa'pitatona amēntatopiso

pochin iso ninanonta nitarahuē. Ca Sinioroco sha'huitaranquēma'.¹³Quirosarinquē pēiro'sa ya'huērinso aipi^b, yonarin pochin nininso' tayloraro'sa moshacaiso marē' a'pēpi. Nisha nisha mamanshiro'sa marēnta', huino opopi. Copirnoros' hua'anēntopiso pēiro'sa aipinta inapopi ni'ton, amirotochináchin ni'nahuē. Ya'ipi inapita pēiro'sa', Tohuito amirotochináchin ni'nahuēso pochachin ni'sarahuē, tēnin Sinioro,' itaantaquē'," itērinco.

¹⁴Napotohuachincora, ina inachachin ninahuē. Tohuitoquē Sinioro nanamēn nani sha'huihuatora huēantarahuē. Inaquēran Yosē chinotacaso pēi i'iratē huáncana huanirahuato, piyapi'sa sha'huitaantarahuē:¹⁵"Sinioroso ya'ipi nanitaparín. Inaso', israiro'sanpoa hua'anēntatopoa naporin: 'Canpitaso', pēnēnanquēmasopita co natētochináchinhuē' cancantērama'. Napoaton iso ninanoquē ya'huēramasopita, ana'intarantaruēma'. A'napita ninanoquē ya'huēpisopitanta', ana'intarahuē. Ya'ipi maquēranpitasona ana'inta'huantquēmaso', nani sha'huitēranquēma'. Sha'huitēranquēmaso chachin nitaranquēma', tēnin Sinioro,' itērahuē.

Pasoro corto hua'an ma'sona onpocaso' sha'huitērahuēso'

20¹Imiri hui'nin Pasoro itopiso' corto hua'an, pēnētērahuēso' natanin. Inaso' corto hua'an, Yosē pēinēn a'pairo'sa hua'anēn ya'conin.²Ina natanaton camaitērin: "Irimiasē huihuirahuatoma', nontēro'saquē nantēquēn acatētoco'," tēnin. Napohuachina inapotērinaco. Ina nontēro'saso', "inapa Mincamin ya'coana" itopiquē ya'huērin. Ina ya'coanaso', Yosē chinotacaso pēi

^b 19.13 Pēiro'sa ya'huērinso aipi: Iso nitotacaso marē' Jos 2.6 quē ni'quē'.

pirayan ya'huërin. ³Tahuërinquë ina nontëro'sa quëran ocoincoso camaitërin. Naporo' cari itapo: "Sinioro nininën canpiatërinquën. Co huachi Pasoro itaponënhuë'. 'Macoro-misapipi' itaponën. ⁴Co topinan ina pochin nohuitarinënhuë'. Sinioro napotërinquën: 'Ca nohuanton pa'pi chiniquën parisitaran. Amiconënpitanta napoapona'. Inapoatoma pa'pi huëhuëpiro nisarama'. Quëma ni'tonënhuë chachin amiconënpita inimicoro'sari tëpapon. Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita Papironia copirnorri canapon. Inari a'naquën ya'huërin'pa' quëpapon. A'naquënso', cosoroa'huaquë tëpapon. ⁵Iso ninanoquë ma'sha pa'ton nininsopita, Cota huënton copirnorro'sa pa'ton nininsopita tapapiso', ya'ipi inapita ca nohuanton inimicoro'sa matarinëma'. Papironia'pa' ya'ipi quëpapona'. ⁶Quëmanta Pasoro, inátohua quëpaponën. Sa'an, hui'nanpita, quëmopinënpita, inapitarë'quën chachin pa'saran. Inaquë chiminpatan, pa'pitaponën. Amiconënpita nonpi nanano'sa sha'huitëransopitanta', quëmarë chachin pa'pitapona', tënin Sinioro," itërahuë.

Co napion ancantato Yosë nontaantarahuëso'

- ⁷ Sinioro, quëma piyapinën nica'huaso marë' noyasha nontatonco përaranco. Napotohuatancora carinquënso natëranquën. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran ni'ton, canaranco. Quëma nanamën sha'huirahuëso marë' nani tahuëri tëhuarinaco.

- ⁸ Ma'sona nonpatëra co ma'sha sha'huirahuë':
 "Inimicoro'sa huë'sahuatona', ahueërinënhuëma'.
 Ata'huantarinënhuëma'," tosárahue'.
 Ina marë' no'huirárinaco.
 Tëhuarárinaco.
 Quëma nanamën sha'huirahuë ni'ton, napotërinaco.
- ⁹ Amiato: "Ama huachi Sinioro yonqui'isohuë'.
 Nanan quëtopirincohuë tëranta', ama huachi noinsohuë'," tënahuë.
 Taporahuë', quëma nanamën ya'coancantërinco ni'ton, pën ma'sha ahuiquitërinso pochin nitárinco.
 Nansëanaquë huarë' pi'carincoso pochin natanahuë.
 "Chinitato nipachin ama noinsohuë'," taporahuë', ¡co'chi nanitërahuë' cacota'huaso paya!
- ¹⁰ Naní quëran pochin tëhuatonaco: "Ya'ipi parti pa'yan ya'huërin" itoninaco.
 Naporahuaton: "Huëco pa'ahua sha'huirapiahua'," tosápi.
 Amiconëhuëpita quëran huarë' tëhuëca'huaso ninapi. Monatonaco yacarinaco.
 "Canarëhua naporini, i'huërechitërihuahuë'," topi.
- ¹¹ Quëmaso' Sinioro napoapona-huë',
 catahuancoso marë' ya'huëaran. Ahuëtona'pi co minsëchiná-chinhuë pochin ninan.
 Aparisitërinacosopitaso', anotëresó pochin nicapona'.

^c 20.3 *Macoro-Misapipiso'*: Ya'ipi parti pa'yan ya'huërin tapon naporin.

Co minsëinacoso nanitapihuë'.
 Napoatona', taparo nisapi.
 Quëmari minsëranso', ama
 insonta nanianchinsohuë'.

¹² Sinioro quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
 Ma'sona onporaisopita no'të-
 quën tantiarancoi.

Yonquiraisopitanta', naniarin
 quëran huarë' nitotëran.
 Quëmasáchin caso ninaranquën
 ni'ton,
 inimicotërinacosopita ana'intë-
 ranso', ni'i.

¹³ ¡Sinioro pa'yatatëhua cantahua!
 Co noyahuë' nipisopita apar-
 sitopirinënpoahuë', inaso
 nicha'ërinpoa'.

¹⁴⁻¹⁵ ¡Mamahüë huairincoso tahuëri,
 pa'pi co noyahuë' ni'nahuë!
 Quëmapia'hua hua'huatërahuëso
 tatahuë sha'huitaton acapacan-
 caninso quëmapinta',
 ¡pa'pi co noyahuë' ni'nahuë!

¹⁶ A'naquën ninanoro'sa Siniorori
 ata'huantomiatërin.
 Ina ninanoro'sa pochin ina quë-
 mapinta niin.
 Tashiramiachin ma'sha onpoa-
 tona noncaropiso', nata'in.
 Camotëchinta ahuëtahuachina',
 sha'huitona noncaropiso',
 nataanta'in.

¹⁷ ¡Ma'cha Sinioro mamahuë
 yo'namënuë
 tëpachinarancohuë' paya!
 Inapotëranco naporini, co hua'-
 huachitohuë'.
 Ina quëran chachin pa'pitërina-
 coso pochin quëparichitohuë'.

¹⁸ Hua'huatato na'con parisitë-
 rahuë, sëtërahuë,
 taparo nisáruhuë, naporahuë.
 ¡Co hua'huatërahuë' naporini,
 noya noya niitohuë'! itërahuë.

**A'na tahuëri piyapinënpita noya
 acoantacaso' sha'huirinso'**

23 ¹A'na tahuëri Sinioro nontaan-
 tarinco:

“Hua'ano'saso', piyapinëhuëpita
 a'paicaiso marë' acorahuë. Inapitaso',
 a'paitona'pi ohuicarosa noya a'pairinso
 pochin nitacaiso ya'huërin. Ya'huëpi-
 rinhuë', co inapotopihuë ni'ton, piyapi-
 nëhuëpitaso', chihuëatona yanquëëpiso
 pochin nipi. Hua'ano'sa napopisopitaso',
 ¡ma'huántacha nisapi paya!” itërinco.

²Sinioroso' Yosë. Ya'ipi israiro'sanpoa
 chinotërehua'. Inari chachin hua'ano'-
 sanquëma anitotarinquëma': “Canpitaso
 piyapinëhuëpita co noya a'paitomahuë',
 ayanquëërama'. A'paitona'pi ohuica-
 nënpita co noya a'pairinsohuë pochin
 niconama'. Napoatoma co noyahuë'
 ninama ni'ton, ana'inta'huanquëmaso
 ya'huërin. Ca Sinioroco sha'huitaran-
 quëma'. ³Hua'qui quëran napoapona-
 huë', piyapinëhuëpita ayontoantarahuë.
 Nisha nisha parti a'parahuë quëran
 huënantapona'. Ohuicarosa pastonënuë
 chachin quënantahuatëra, na'antarinso
 pochin inapitanta nitarahuë. ⁴Piyapi-
 nëhuëpita huënantahuachina', noya
 hua'ano'sari a'paicaiso marë' acota-
 rahuë. Inapitari a'paihuachina', co
 manta të'huatapihuë'. Napoatona co
 a'naya tëranta pahuanaponahuë'. Ca
 Sinioroco sha'huitaranquëma',” tënin.

⁵ Ina quëran Sinioro taantarin:

“Ca nohuanton a'na tahuëri
 Tapi shiin ya'huëapon.

Ina hua'anëntohuachin, yonquí-
 nahuan copirno nisarin.

Noyasáchin nicaton, noya coisë
 pochin nicapon.

⁶ Ina copirno nicaso', Cota
 huënton israiro'sa
 cha'ëpona'.

A'napita israiro'santa', sano
cancan quëran ya'huëapona'.
Nininën nohuitatona', 'Sinioro
nicha'ërinpoaso', itapona',"
tënin.

⁷⁻⁸ Sinioro chachin sha'huitaantarín-
quëma': "Ca nohuanton a'na tahuëri
Yoscoarë' topatama', nisha nonapoma'.
Iporaso' nonpatamara: 'Sinioro ni'sá-
rinpoa'. Inaso', israiro'sanpoa Iquipito
quëran ocoirinpoa', tënama'. Naporoso
nipirinhuë': 'Sinioro ni'sárinpoa'. Inaso'
israiro'sanpoa norti parti, nisha nisha
parti ayanquëëpirinpoahuë', ocoianta-
rinpoa', tapoma'. Inapoatoma ya'huëra-
maquë chachin ya'huëantapoma',"
tënin.

**Nonpinatona pënëntopisopita
pënëinso'**

⁹ Nonpi nanan pënëntopisopita
pënëna'huaso marë' Sinioro
anitotërinco.
Ina yonquiato co napion ancan-
tarahuë.
Ya'ipi nonëhuë quëran huarë'
ropatërahuë.
No'pito yanotatárahuešo pochin
ninanatahuë.
Sinioro noyasáchin noninsopita
yonquiato naporahuë.
¹⁰ Ya'ipi Israiro no'paquë
monshihuantëro'sa pochin
cancantopisopita na'amia-
tërin.
Co noyahuë' nicacaisoráchin
cancantopisopita na'amia-
tërin.
Co noyahuë' ninicatona co
nipa'poyapihuë'.
Napoaton Sinioroso' ama huachi
isoro'pa' noyatacaso marë-
huë', sha'huitërin.
Inapotërin ni'ton, yanitë pochin
ninin.

Inotëroquë pastoro'sa ya'huërin-
sopitanta', huëyarín.

- ¹¹ Napoaton Sinioro naporín:
"Pënëntona'piro'sa', corto
hua'ano'sa inapitaso noya
noya nicacaiso nipirinhuë',
inapita'ton pa'pi co noyahuë'
nipi.
Pëinëhuëquë chachin co noya-
huë' nipiso', quënyatë-
rahuë.
¹² Napoaton cari chachin inapita
ana'intarahuë.
A'nanaya ma'sha onpocaiso'
cantiipon.
Co incari tëranta nicha'ëponhuë'.
Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma'.
¹³ Iráca Samariaquë pënëntona'pi-
ro'sa ya'huëpisopita napo-
piso' ni'nahuë.
Pa'pi no'huípiro ni'nahuëšo nipi.
Paaro marë' pënëntopi.
Inapoatona piyapinëhuëpita
israiro'sa itopiso' achihuëpi.
¹⁴ Quirosarinquë pënëntona'pi-
ro'sa ya'huërinsonata',
napopiso' ni'nahuë.
Pa'pi co noyahuë' nicatona
sal'ina tëhuananpitopi,
nonpinpi, napopi.
Co noyahuë' nipisopita achini-
cancanpi ni'ton,
co insonta co noyahuë' nininso'
yaa'porinhuë'.
Ina pënëntona'piro'sa', ya'huë-
huano'sa',
inapitaso sotomaro'sa', como-
raro'sa', inapita pochin
ni'nahuë.
¹⁵ Caso Sinioroco ya'ipi nanitapa-
rahuë.
Inapita napopiso marë' no'të-
quën sha'huitarahuë.

- Máin nininso' a'catë pochin nitarahuë.
 I'sha noniapinan o'shítatë pochin nitarahuë.
 Quirosarinquë pënëntona'piro'sa ya'huërinso a'chinin quëran ya'ipi co noyahuë' nipiso' cotioro'sa ya'huëpíquë yanquëërin," ténin.
- ¹⁶ Sinioroso' ya'ipi nanitapaton israiro'sanpoa pënëninpoa':
 "Ina pënëntona'piro'sa ma'sona pënënpachinquëma', ama natëtocosohuë'.
 Inahuara yonquinëna quëran sha'huitatënëma nonpintárinëma'.
 Co cari anitotërahuëso sha'huitërinënquëmahuë'.
- ¹⁷ Nanamëhuë nocanpisopita pënënpachinara:
 'Ya'ipi ninamasopita noya pipitarinquëma', itopi.
 Co noyahuë' yonquipiso imapisopita pënënpachinaranta':
 'Co manta ma'sha onpoaramahuë', itopi.
- ¹⁸ Napoaponahuë yonquirahuëso-pitaso',
 ¡co ina pënëntona'piro'sa nito-topihuë'!
 ¡Co insonta nicatonco nonahuëso' nataninhuë'!
 ¡Co a'naya tëranta noya natantonco, natëcaso' nohuantërinhuë'!
- ¹⁹ Napoaton inapita no'huirahuëso', ihuai' pochin nisarín.
 Panca ihuan quiquitërinso pochin nisarín.
 Ina quiquitërinso pochin co noyahuë' nipisopita nitarín.
- ²⁰ Ca Sinioroco no'huitërahuëso', co copi tapohuë'.

- Nohuantërahuëso' naniquë-huarë', inachachin nisápon.
 Tahuëri nanihuachin, inapita canpitanta yonquiapoma'.
 Ina yonquiatoma': 'Tëhuënchachin no'tëquën Sinioro sacatërin,' tëcapoma'.
- ²¹ Ina pënëntona'piro'saso', co cari a'parahuë'.
 Co pi'pian tëranta nonchátëra-
 rahuë'.
 Inahuaso napoaponahuë', mano manorahuatë pa'nëso pochin 'Sinioro nanan quëtërincoi ni'ton, nontarainquëma', toconpi.
- ²² Tëhuënchachin piyapinëhuëpita nipi naporini,
 imarinacosopita nanamëhuë anitochitonahuë'.
 Piyapinëhuëpitanta ina nitotona':
 'Tëhuënchachin co noyahuë' ninëhua'.
 Huëco pa'ahua ina a'porahua-tëhua', Sinioro natëahua', niichitonahuë'.
- ²³⁻²⁴ Caso Yosëco ni'to, isëquë ya'huërahuë.
 Aquënta nipirinhüë', ya'huëarahuë chachín.
 Co inquëma tëranta nanitëramahuë' na'pitamacoso'.
 Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti ya'huëarahuë.
- ²⁵⁻²⁶ Ina pënëntona'piro'sa nonpintatënëma': 'Sinioro huë'ëhuëquë yánon-tërinco,' topiso natanahuë. Inahuara yonquinëna quëran naporápi. ¿Onporo huarëcha napopiso' copi tënë'poiya?
- ²⁷ Hua'napiso sha'huitona', piyapinëhuëpita naniantiinacoso yonisapi.
 Iráca shimashonënapitanta', Paaro mamanshi moshacaiso marë' naniantërinaco.

Inapita pochachin ipora piyapinëhuë-pitanta nisapi. ²⁸⁻²⁹A'na pënëntona'pi hua'natohuachina, 'hua'narahuë ta'a,' chin. Nanamëhuë chachin natanpachinso napoaponahuë, ama nisha sha'huiinsohuë. Tricorayaso' co pi'pitën pochin nininhuë. Nanamëhuëso', tricoraya pochin ninin. Nanamëhuëso', pën ma'sha ahuiquitërinsó pochin ninin. ¡Panca martichoquë natëtë nipoatë-rëso pochin ninin anta'! Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

³⁰⁻³²Napoaton nonpi nanan pënëntopisopita inimicotërahuë. Inahuara capini ninonpintaponaraihuë, a'napita sha'huitohuachinara: 'Sinioro anitotërincoi,' toconpi. Napopiso marë' inapita inimicotërahuë. Inapitaso' co cari a'parahuë, co pi'pian tëranta camairahuë. Niponahuë, hua'napisopita sha'huitatënënuquëma pënënarinënuquëma'. Pënënpirinquëmahuë, co manta noya cancantamaso catahuaponquëmahuë. Anishacancantarinquëma tēhuëchinsó. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma', tēnin.

Yatëparinacoso'

26 ¹⁻²Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso' nasha copirno Cota huëntonquë ya'conarin. Naporo tahuëri'sa Sinioro nontatonco: "Cota huëntonquë na'a ninanoro'sa ya'huërin. Ina quëran huë'sahuatona', pëinëhuëquë chinotërinaco. Inapita sha'huitacaso marë' nani nanan anitotëranquën. Ya'ipi anitotëranquënso', pëinëhuë i'iratëquë huanirahuaton sha'huiquë'. ³Nani co noyahuë' nipiso marë' ana'inta'huaso' yonquirahuë. Napopirahuë, natëtënën co noyahuë' nipiso a'pohuachina', co huachi yonquirahuëso chachin nitapohuë'. ⁴⁻⁶Iso pochin sha'huitaran: 'Ma'sona sha'huitëranquëmasopita co'so'

natëhuatamahuë', ca marë' pënëntopisopitanta co natëhuatamahuë', iso chinotëramacoso pëi', iráca Siroquë ya'huërinso pochachin ata'huantarahuë. Ca marë' pënëntopisopitaso' cari a'parahuë ni'ton, naquëranchin naquëranchin pënënarinënuquëma'. Inapita co natëramahuë' ni'ton, ana'intaranquëma'. Quirosarin ninano inapotohuato, ya'ipi naciono'saquë ya'huëpisopita ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' yasha'huitohuachina' iso pochin sha'huitapi: "Quirosarin ninano Yosëri ata'huantërinso pochachin canpitanta ata'huanchinquëma'," taponá, tēnin Sinioro,' itëquë'," itërinco.

⁷Naporinsó chachin Yosë pëinën i'iratëquë sha'huirahuë. Sha'huihuatora, corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', ya'ipi ya'huëhuano'sa', inapita natanpi. ⁸⁻⁹Sinioro camairincoso', nani sha'huihuatora, ya'ipi natanpisopita masahuatonaco no'huirinaco: "Iporaso' chiminamaso ya'huërin. Quëmaso' pënëntohuatana, 'Yosë chinotacaso nē'mëtë pëi Siroquë ya'huërinso', Siniorori ata'huantërin. Ina pochachin isonta chinotërehuaso pëi', ata'huantarin. Iso ninanonta ata'huantohuachin, tanahuantápon,' tēnan. Napoaton quëmaso', co tē'huarohuanhuë pochin nonan. ¡Co ina pochin nonacaso ya'huërinhuë'!" itërinaco.

¹⁰Cota huënton hua'ano'santa naporapiso natantatona', copirno pëi quëran Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Inaquë pa'sahuatona', "nasha ya'coana" itopiso' ya'coanaquë huënsëconpi. ¹¹Naporo' corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', inapitaso', hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa inapita nontatona itapona': "Iso quëmapi chiminacaso ya'huërin. Iso ninano ta'huantacaso' sha'huirin. Ya'ipinquëma natanama'," topi.

¹²Caso napoaporahuë', hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa inapita nontato: "Sinioro nanan quëtërinco ni'ton, iso ninano', Yosë chinotacaso pëi', inapita ma'sona onpocaso' sha'huitëranquëma'. ¹³Noya noya nicacamaso' cancantoco'. Sinioro Yosënënpoa ni'ton, ina natëco'. Inapohuatama', ma'sha onpotiinquëmaso' sha'huitopirinquëmahuë', co inapotarinquëmahuë'. ¹⁴Caso nipirinhüë', ma'sona yaonpotohuatamaco, inapotoco nipachin. ¹⁵Napoaponahuë', noya yonquico'. Tëpahuatamacoso', co manta onpopirahuë' tëpapomaco. Ina marë' ya'ipinquëma na'inarama'. Ya'ipi sha'huitëranquëmasopitaso', co caora nohuanton sha'huitëranquëmahuë'. Sinioro a'parinco ni'ton, napotëranquëma'," itërahüë'.

¹⁶Napohuatora, hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa', inapitari corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', inapita nontatona itapona': "Iso quëmapi co manta onpotacaso ya'huërinhuë'. Sinioroso' Yosë ni'ton, pënënaipoaso marë' a'parin," itopi.

¹⁷⁻¹⁸A'naquën ansianoro'santa', huanirahuatona ya'huëhuano'sa niyontopisopita nontopi: "Cota huëntonquë Isiquiasë copirno nicaso', Morisitoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inanta Siniorori nanan quëtërin ni'ton, ya'ipi Cota huënton isirairo'sa pënënaton itapon: 'Sinioroso' ya'ipi nanitapaton: Quirosarin ninano ata'huantapon. Imin taparocamarë' ohuërëpiso pochin nitapon. Quirosarin ninanoquë na'piro'sara' yamorápon. Yosë pëinën ya'huërinquë motopia'huanta', pantatápon,' tënin.

¹⁹Miquiasëso napopirinhüë', ya'ipi Cota huënton isirairo'sa', Isiquiasë copirno,

inapitariso co tëpapihuë'. Copirno quëran huarë' Sinioro të'huataton nosorocaiso marë' nontërin. Napohuachina ata'huantacaso sha'huitaponahuë', co huachi inapotërinhuë'. Irimiasë tëpahuatëhuaso', jna'con na'con na'inarihua!" itopi.

²⁰Simaiasë hui'nin Oriasë pënëntona'pinta', Quiriato-quiario ninanoquë ya'huërin. Inanta ca pochachin Siniorori nanan quëtërin ni'ton, iso ninano', iso no'pa', inapita ta'huantacaso' sha'huirín. ²¹Ina naporinso', Coaquin copirno, catahuarinsopita hua'ano'sa', a'napita hua'ano'sa', inapitanta natanpi. Ina marë' copirnorori yatëparin. Oriasëso napoaponahuë', ina natantahuaton të'huanënuquë Iquipito'pa' ta'arin. ²²Napohuachina, copirnososo' Acaporo hui'nin Irinatan itopiso' inatohua a'parin. Caraya quëmapi'santa ina catahuacaso marë' a'parin. ²³Inapitari Iquipito quëran mamarahuatona', copirnoquë quëpi. Inari atëpatahuaton, chimipiro'sa të'yatopiso' naninquë atë'yatërin. ²⁴Caso napoaporahuë', a'nara hua'an catahuarinco ni'ton, co ya'huëhuano'saquë tëpainacoso marë' yo'ninacohüë'. Inaso hua'an Sahuano hui'nin Aicamo itopi.

Ya'huëpiquë chachin isirairo'sa huënantacaiso sha'huirínso'

31 (A'na tahuëri Sinioro nontatonco: "Isirairo'sa co noyahuë' nipiso marë' ana'intato, nisha nisha parti ayanquëarahuë. Inapotohuato na'con parisitapi. Parisitopirinhüë', cari chachin nosoroato nicha'ëantapo. Inapotato ya'huëpiquë chachin quënantapo," itërinco.)

¹Ina quëran taantarín: "Ina tahuëri nanihuachin, casáchin ya'ipi Isirairo huëntono'sa chinotarínaco. Inapitanta piyapínëhuëpita nisapi," tënin.

- 2-3 Ina quëran Sinioro taantarín:
 “Inotëro parti israiro'sa
 paasoí',
 nosororahuëso', a'notërahuë.
 Inapitaso' chimirin quëran
 cha'ëtë pochín nipi.
 Sano cancantacaiso marë'
 no'pa' yonisoí',
 ya'notahuato nontërahuë:
 Carimaso', co pi'pisha nosoro-
 ranquëmahuë'. Nosoromiatë-
 ranquëma'.
 Napoaton ipora huanta nosoroá-
 ranquëma'.
 4 Nasha quëran chachín noya
 acoantaranquëma'.
 Capa cancantatoma nansa-
 poma'.
 Shari shari pi'niatoma', nansa-
 poma'.
 5 Samaria motopia'huaro'saquë
 naquëranchin oparotaanta-
 poma'.
 Inapoatama', canpitaora
 chachín nitërinso capoma'.
 6 Co hua'quiya quëranhuë' Iprain
 motopia'huaro'saquë
 a'païtoro'sa chiníquën sha'hui-
 pona':
 ‘Huëco pa'ahua Quirosarinquë
 ni'tonta'ahua'.
 Inaquë Sinioro chinotonta'a-
 hua', tëcapona'” tënin.
 7 Naquëranchin Sinioro taan-
 tarín:
 “Ya'ipi israiro'sanquëma', capa
 cancantatoma cantaco'.
 Canpitaso a'napita naciono'sa
 quëran
 chiní chiníquën nanantarama'.
 Napoatoma':
 ‘¡Ma noyacha quëmaso' piya-
 pinënpitacoí nicha'ërancoi
 paya!

Carayacoi quëparitëraisopita
 napotërancoi,' tëcatoma
 chinotaramaco,” tënin.

- 8 Naquëranchin Sinioro taantapon:
 “Ca nohuanton piyapinëhuëpita
 norti parti quëran huëanta-
 pona'.
 Isoro'pa' nanirinquë huarë'
 a'naquën quëpapirinahuë',
 ya'huëpiquë chachín ayontoan-
 tarahuë.
 Somarayaro'sa', sonpacharo'sa',
 cayorono'sa', huaishirono'sa',
 inapita huë'sapi.
 Hua'huayátërahuë piyapi'sa
 huë'sapi.
 9 Orarë'nachín, na'nërë'nachín,
 huë'sapi.
 Cari chinii' ya'huërinquë
 quëpaarahuë.
 Noyá tapapinan ira quëshihuato
 co i'paponahuë'.
 Ca mini israiro'sa pa'pina
 pochín ninahuë.
 Inapitanta', paninanëhuë
 pochín nipi,” tënin.
 10 Naquëranchin Sinioro taan-
 tarín:
 “Nisha nisha nacionquë ya'huë-
 ramasopitanta',
 natanco Sinioro nontarin-
 quëma':
 Ina quëran marë so'tono'saquë
 áquë ya'huëpirinahuë',
 sha'huitonco':
 ‘Sinioro nohuanton israiro'sa
 yanquëëpi. Inapotopirinhuë',
 ayontoantarahuaton noya
 a'païantapon.
 A'pairinsoari ohuicaro'sa noya
 a'pairinso pochín
 noya a'païantapon,' itonco'.
 11 Siniorori Cacopo quëran pipipi-
 sopita nicha'ërin.

- Chiníquën nanantërinso'
nacioni hua'anëntopirinhüë',
nicha'ërin.
- ¹² Napoaton huëantarahuatona',
Quirosarin motopia'huaro'saquë
cantapona'.
Siniorori catahuarinso' yonquia-
tona capa cancantapi.
Ina nohuanton trico, huino,
toma', ohuicaros'sa',
ohuacaros'sa', inapita ya'huëta-
pona'.
Pairapipisoanaquë sha'piso',
noyá oporapitopinan pochin
nisapi.
Co huachi onporo tëranta
sanpatërëso pochin nisapi-
huë'.
- ¹³ Nano'sa capa cancantatona
nansapona'.
Hui'napi'sa', mashoros'sa', inapi-
tanta inapopi.
Cari chachin achinicancana-
rahuë ni'ton, napoapona'.
Co huachi na'nëtonaraihuë',
capa cancantapona'.
Na'con parisitopirinhüë',
na'con na'con capa cancanta-
pona'.
- ¹⁴ Corto hua'ano'santa', noya noya
cosharo nininso capona'.
Ya'ipi piyapinëhuëpita ya'sotai
huarë'
ma'sha noya nininso' quëtapo.
Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma',” tënin.
- ¹⁵ Naquëranchin Sinioro taantarin:
“Namaquë chiníquën na'nërarin
natanahuë.
Co napion ancantaton naporin.
Naquira hua'huinpita marë'
na'nërarín.
'Ama sëtëquësohuë', itopirina-
huë',
- hua'huinpita chiminpi ni'ton, co
natëtërinhuë'.
¹⁶⁻¹⁷ Napopirinhüë', cari chachin
itapo:
'Naquira. Ama aquëtë na'nëquë-
sohuë'.
Sëtëranso' co topinan nisarin-
huë'.
Amiparinpita áquë quëpapiri-
nahuë',
inimiconënapita ya'huëpi
quëran huënantapona'.
A'na tahuëri noya acoanta'huan-
quënso', yonquiráquë'.
Amiparinpitaso', ya'huëpiquë
chachin huënantapona'.
Ca Sinioroco sha'huitaranquën,'
itërahuë.
- ¹⁸ Iprain huënton israiro'santa', co
napion ancantatona na'nëta-
rinaco:
'Tëhuënychachin quiyaso', tanan
toro pochin niconai.
Napopiraihuë', quëma Sinioro
anocantatë pochin nitë-
rancoi.
Catahuacoi quëmasáchin tahuë-
rëtaanta'inquën.
Quëmaso Sinioronëhuëinquën.
Yosënëhuëinquën.
- ¹⁹ Quëma a'porainquënso marë'
parisitatoi, nirótërai.
“Tëhuënychachin oshahuancoi,”
ta'toi, moto' sé'morai.
“Ma'huantacha ninai paya,”
ta'toi tapanai.
Hui'napitohuatëra yatëhuërëso
pochin nicatoi,
tëhuërai ni'ton, parisitërai,'
itarinaco.
- ²⁰ Napohuachina' cari itarahuë:
'Canpitaso piyapinëhuëpitan-
quëma ni'ton, pa'ya pa'yatë-
ranquëma'.

Co a'napitaso canpita pochin
nosororahuë'.
A'na tahuëriso mini, chiníquën
pënënanquëma'.
Inapotopiranquëmahuë', co
naniantëranquëmahuë'.
Ya'ipi cancanëhuë' quëran noso-
romiatëranquëma'.
Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma'.

²¹ Israiro'sanquëma papoma
pochin ira pa'tëramaquë
nohuitamaso marë' ma'sha
tëranta acotoco'.
Huënantahuatama', co sacaihuë'
nohuitarama'.
Ya'ipi ira pa'tëramaso' noya
niraco'.
¡Israiro'sanquëma ya'huëra-
maquë chachin huënantaco'!

²² Hui'nama nimintatohuachin,
patë patërantapon.
Canpitanta israiro'sanquëma
inaporapiramahuë',
¡copi toco huachi!
Ca Sinioroco nasha nininso'
isoro'paquë acoarahuë'.
Naporahuëso' natanpatama',
co natëtochináchinhuë' cancan-
tarama', itërahuë," tënin.

Israiro'sa noya noya ya'huëantacaiso'

²³ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin. Inasá-
chin israiro'sanpoa chinotërehua'. Ina
hua'narahuëquë nontatonco: "Cota
huënton israiro'sa na'con parisitapirina-
huë', ca nohuanton noya ya'huëantapi.
Ya'huëpiso no'paquë chachin huënan-
tahuatona', inahuara ninanonënaquë
ya'huëantapona'. Quirosarinquë huënan-
tahuachina', noya yonquirapiantatona':
'¡Quirosarin ninanoquë ya'huëpisopitaso',
Siniorori noya yonquirapiton catahuain!

Inari huayonin inaquë chinotacaso pëi
acocaiso marë', itapona'. ²⁴ Ya'ipi Cota
huënton israiro'sa inaquë ya'huëapona'.
Ninanoro'saquë ya'huëpisopita, imin
camayoro'sa', pë'tahua a'pairo'sa',
inapita inaquë ya'huëapona'. ²⁵ Tana-
rëso pochin cancantopisopita a'catë
pochin nitarahuë. Yamororëso pochin
cancantopisopitanta', o'shitatë pochin
nitato achinicancanarahuë," itërinco.

²⁶ Naporo chachin capayatato
ni'tërahuë. Hua'narahuëso yonquiato,
nóya cancantërahuë.

²⁷ Ina quëran Sinioro taantarín:
"Israiro'sa ya'huëpikuë, Cota huënton
israiro'sa ya'huëpikuë, inaquëpita ca
nohuanton a'na tahuëri notohuaro'
piyapi'sa', na'amiatapon. Pë'tahua-
ro'santa napoapon. ²⁸ Piyapinëhuëpita
hua'tatë të'yatëreso pochin nita'huaso
marë' nóya ni'nahuë. Ma'sha onpo-
tato ata'huantëreso pochin nita'huaso
marënta', nóya ni'nahuë. Napoaton
yonquirahuëso chachin nanirin. Iporaso
napoaponahuë', sha'tëreso pochin,
pëireso pochin nitaanta'huaso marë'
noya ni'sápo. Ca Sinioroco sha'huita-
ranquëma'. ²⁹ Iporaso' nonpachinara
napopi: 'Pa'pina tëhuëpiso marë' hui'-
ninpita parisitopi,' topi. Ina tahuëri
nanihuachinso', co huachi ina pochin
nonsapihuë'. ³⁰ Co noyahuë' nipachina
inahuara chachin oshanëna marë'
chiminapona'," tënin.

Nasha quëran anoyatarinso'

³¹ Naquëranchin Sinioro taantarín:
"A'na tahuëri Cota huënton israiro'sa',
israiro'sa', inapitaro'co nasha quëran
anoyatarahuë. ³² Naporoso', co huachi
Iquipito quëran ocoiapo anoyatërahuëso
pochin nisarínhuë'. Iracaso inapita-
ro'co anoyatato hua'anëntopirahuë',
inapitaso anoyatërahuëso' tapiipi.

³³Naporo tahuëri'sa israiro'sarë'co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë: A'chintërahuësopita yonquinëna quëran anitotarahuë. Ina nitotohuachina', no'tëquën natëtacaiso' catahuararahuë. Casáchin chinotarinaco. Inapitanta piyapinëhuëpita nisapi. ³⁴Co huachi insonta a'napita a'chintaponhuë'. Co iin nontaton: 'Sinioro nohuitëquë', co itaponhuë'. Ya'ipiya quëran nohuitarinaco. Hua'huishino'sa quëran mashoro'saquë huarë' nohuitarinaco ni'ton, co huachi nia'chintaponahuë'. Inapitaso' co noyahuë' nicatona oshahuanpirinahuë', oshanëna inquitato nanan anoyatarahuë. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma',” ténin.

**Chiníquën nanantaton
israiro'sa noya acoantarinsó'**

³⁵ Sinioroso', ya'ipi nanitaparín.
Ina nohuanton pi'iso', tahuëri
a'pinin.

Yoqui, tayora, inapitaso tashi
a'pinin.

Ina nohuanton marënta co'sa-
caitohuachina, tënëntërin.

Ina Sinioro chachin naporin:

³⁶ “Pi'i, yoqui, tayora, inapitaso ca
nohuanton a'pinpi.

Onporo tëranta co a'pinpihuë
naporini,
naporo tahuëri huarë' canta',
israiro'sa a'poca'huaso nani-
chitohuë'.

Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma'.

³⁷ Onporo tëranta pi'iro'të a'ni-
caiso',
isoro'panta paquëmarinquë
huarë' nohuitacaiso',
inapita nicacaiso' nanitopi
naporini, naporo tahuëri
canta',

ya'ipi napopiso marë' israiro'sa
a'po'itohuë'.

Ca Sinioroco sha'huitaran-
quëma',” ténin.

³⁸⁻³⁹ Naquëranchin Sinioro taan-
tarin: “Quirosarinso', ninanonëhuë.
Ca nohuanton inaso', naquëranchin
acoantapona'. Ananiro tori quëran
'Co'in ya'coana' itopiquë huarë' aco-
pona'. Ninano nanirinsoso' ina ya'coana
quëran, Caripi motopia'hua itopiquë
huarë' no'tëquën pa'sarin. Inaquë
taconorahuaton Coa itopiquë huarë'
naniarin. ⁴⁰Chimipiro'sa', huariano',
inapita tël'yatopiso motopiana, ca
marë' acoapona'. Ya'ipi imino'santa',
Sitron i'shaquë huarë' inapotapona'. Ina
quëran: 'Cahuarioro'sa ya'coana' itopiquë
huarënta', inapoapona'. Inaso' ya'coana
pi'i pipirinsó parti quëran ya'huërin.
Inapotohuachina', co huachi onporo
tëranta ata'huantaantaponahuë',” ténin.

**Paroco Yosë chinotacaso
pëiquë quirica nontërinso'**

36 ¹Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso'
Cota huënton copirno nisarin.
Nani catapini pi'ipi copirno ya'coninso
nisahuaso', Sinioro nontatonco: ²“A'nara
so'nanpi quirica maquë'. Naporahuaton
israiro'sa', Cota huënton israiro'sa', ya'ipi
a'napita naciono'sa', inapita ma'sona
onpota'huaso' sha'huitëranquënsopita
inaquë ninshitëquë'. Cosiasë copirno
hua'anëntaso', caniaritërahuë nonta'-
huanquënsó'. Ipora tahuëriquë huarë'
anitotëranquënsopita ninshitëquë'.
³Tapona Cota huënton israiro'sa huë-
huëpiro yonquirapirahuëso nitotatona',
co noyahuë' nipiso' yaa'poápirinahuë'.
Inapopi naporini, co noyahuë' nicatona
oshahuanpiso', inquichitohuë',” itërinco.
⁴Napotohuachincora, Niriasë
hui'nin Paroco itopiso' amatërahuë.

Huë'pachina, ya'ipi Sinioro anitotë-rincosopita ninshitacaso marë' camairahuë: "Nonahuëso chachin ya'ipi ninshitëquë," itërahuë. Napotohuatora, ya'ipi ninshitërin. ⁵Ninshitërinso tiquihuachina, camaiantarahuë: "Caso co nanitërahuë Yosë chinotacaso pëiquë paca'huaso". ⁶Napoaton ayono tahuëri nanihuachin, piyapi'sa niyontonapi. Naporo' quëma pa'sahuaton, ninshitëranso' natantonënaquë nontëquë'. Quirosarin ya'huëhuano'sa', Cota huënton ninanoro'sa quëran huë'pisopita, inapita Siniorori anitotërinso nataina'. ⁷Siniorori inapita pa'pi no'huiton huëhuëpiro nitacaso' yonquirin. Tapona ina natanatona', co noyahuë' nipiso' yaa'poápirinahuë'. Inapoatona Sinioro nontopi naporini, inariso nicha'ëitonhuë'," itërahuë. ⁸Napotohuatora, inaso sha'huitërahuëso chachin ninin. Yosë chinotacaso pëiquë pa'sahuaton quirica ninshitërinso' nontërin.

⁹Coaquin copirno ya'coninso', a'natërápo pi'ipi, iscon yoqui nisarin. Naporo tahuëri ayono nicacaiso marë' camaitopi ni'ton, Sinioro marë' niyontonpi. Ya'ipi Quirosarin ya'huëhuano'sa', Cota huënton ninanoro'saquë ya'huëpisopita, inapita Yosë chinotacaso pëiquë niyontonpi. ¹⁰Paroconta', inaquë pa'nin. "Nasha ya'coana," itopiso' notënanquë "Inapa i'iratë'," itopiso ya'huërin. Inaquë pantarahuatón, Sahuin hui'nin Quimariasë itopiso' patoananën quëran, ya'ipiya natantaso' quirica ninshitërinso' nontërin.

Hua'ano'sa natantonënuquë Paroco nontaantarinso'

¹¹Micaiasënta', hua'an ya'conin. Inaso', Quimariasë hui'nin, nisahuaton Sahuin shiin. Inanta', ya'ipi Paroco quirica nontërinso' natanin. ¹²Natanahuaton,

copirno hua'anëntërinso pëiquë pa'nin. Quirica ninshitona'pi patoananënuquë, chiníquën nanantopisopita hua'ano'sa nani niyontonpi. Irisama ninshitona'pi, Simaiasë hui'nin Piraia, Acaporo hui'nin Irnatan, Sahuin hui'nin Quimariasë, Ananiasë hui'nin Sitiquiasë, inapita. Nisahuaton, a'napita hua'ano'santa nani niyontonpi. ¹³Micaiasëri ya'coon-tarahuatón, Paroco quirica nontërinso ya'ipi sha'huitërin. ¹⁴⁻¹⁵Ina natanahuatona', hua'ano'saso a'nara comision Ioti itopiso' a'papi. Ioti pa'pinso' Nitaniasë. Nitaniasë pa'pionta Sirimiasë. Sirimiasë pa'pionta Cosi, itopi. Yaa'pahuachinara sha'huitopi: "Paroco quirica quëcaton quiyanta natana'huaiso marë' nonchin," itopi. Huë'pachina:

—Huënsëaton nontëquë', itopi. Napohuachinara, Parocoso' nontërin. ¹⁶Hua'ano'saso natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanënaquë itohuara capini nini'sapi quëran:

—Namaso', copirnonta nitotacaso ya'huërin, topi. ¹⁷Ina quëran Paroco natanpi:

—¿Onpo ninshitëranta ya'ipi iso quirica? itopi.

¹⁸—Irimiasë, caniaritërin quëran tiquiaquë huarë' sha'huitërarinco ninshitërahuë, itërin inarinta'.

¹⁹Napohuachina hua'ano'sari:

—Ipora quëmaso' Irimiasërë'quën chachin intópanta pa'sahuatoma', na'picamaso ya'huërin, itopi.

Coaquin copirno quirica a'përinso'

²⁰Hua'ano'saso', Irisama ninshitona'pi patoananënuquë chachin ina quirica patopi. Ina quëran copirno pëinënuquë pa'sahuatona', ya'ipi sha'huitonpi.

²¹Copirnosos' natanahuaton, Ioti chachin camaiantarin ninshitona'pi pëinënuquë

quirica macontacaso'. Macontarahuaton copirno, hua'ano'sa', inapita natantonëñquë nontërin. ²²Pascoa yoqui quëran nani iscon yoqui na'huërin ni'ton, naporoso sëhuën tahuëri'sa nisarin. Napoaton copirnosó', napëntërinso pëiquë pana pochin nininquë napëntarin. ²³Ioti carahuë nipon, catapini panshinhuë nipon nontohuachina, copirnorí cosoroa'huaquë yashararin. Inapotahuaton pëñquë a'përin. Inapotochináchin ya'ipi so'nanpi quirica tiquiaquë huarë' nitërin. ²⁴Copirno, catahuarinsopita hua'ano'sa', inapitaso natanaponaraihuë' co manta Sinioro të'huatopihuë'. Co oshanëna marë' tëranta sëtópihuë'. ²⁵Irinatan, Tiriasë, Quimariasë, inapitaso ama so'nanpi quirica a'pëcaso marëhuë' nontopirinahuë', co copirnorí natërinhuë'. ²⁶Naporahuaton, Parocoro'co chachin macainacoiso marë' camaitërin. Quëmopinën Quiramiiro itopiso' ina marë' camairin. Asirisi hui'nin Siriasë, Apitiiri hui'nin Sirimiasë, inapitanta ina chachin camairin. Napotohuachina, inapitaso yonisápirinacoihuë', co quënaninacoihuë'. Sinioro po'orincoi ni'ton, co quënaninacoihuë'.

A'na ya'huëre aninshitaantarincoso'

²⁷Quirica copirnorí ahuiquitërinso piquëran, Sinioroso' nontatonco: ²⁸“Ya'nan aninshitéranquënso quirica Coaquin copirnorí ahuiquitërin. Inapotërin ni'quëhuarë', a'na so'nanpi quirica maantarahuaton, ya'nan aninshitéranquënso pochachin aninshitaantaquë'. ²⁹⁻³⁰Aninshitaantarahuaton, inaquë copirnonta sha'huitapon: ‘Sinioro naporin: “Ca nohuanton Irimiasë aninshitérin. Papironia copirno huëcaton, iso no'pa' ata'huantapon. Inapotohuachina,

piyapi'sa', ma'sharo'sa inapita co acoaponhuë',” tënin aninshitérinquë. Ina marë' quëmariso' Irimiasë no'huiran. Naporahuaton so'nanpi quirica aninshitérinsonta', ahuiquitëran. Naporanso marë' ca Sinioroco sha'huitaranquën: Quëmaso' Tapi shinquën ni'ton, israiro'sa hua'anëntëran. Napoaponahuë', ca nohuanton quëma hui'nanso', co huachi israiro'sa hua'anëntarinhuë'. Chimipatan co pa'pitaponënhuë' ni'ton, nonën tahuëriso pi'iri acoápon. Tashinta', sëhuëni quëtápon. ³¹Quëmá quëran pipipisopita, catahuarinëñquënsopita hua'ano'sa', ya'ipinquëma oshanëma marë' ana'intaponquëma'. Ca nohuanton Quirosarinquë ya'huëpisopita, Cota huëntonquë ya'huëpisopita, inapita huëhuëpiro sha'huitërahuëso', nanipon. Nani sha'huitopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'ton, napoarin, 'tënin, itëquë',” itërinco.

³²Napotohuachincora, a'na so'nanpi quirica maantarahuato, Paroco ninshitona'pi quëtërahuë. Ina quëran i'hua Coaquin copirnorí ahuiquitërinquë ya'huërinso pochachin aninshitaantarahuë. I'hua aninshitérahuë quëran, na'con na'con pochin aninshitocoantarahuë.

Sitiquiasë copirno natanincoso'

37 ¹Papironia copirnosó', Cota huënton copirno nicacaso marë' Sitiquiasë acorin. Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso' ya'huërenamën ina acorin. ²Inaso napoaponahuë', catahuarinsopita hua'ano'sarë chachin Sinioro anitotërinco sha'huitërahuëso', co natërinhuë'. Co ya'huëhuano'sari tëranta natëpihuë'.

³A'na tahuëri copirnosó', nontiincoso marë' isopita hua'ano'sa a'pairin: Sirimiasë hui'nin Ocaro itopiso' nisahuaton,

Maasiasë hui'nin Sooniasë corto hua'an. Inapitaso' cantoonahuatonaco: “Sinioroso', Yosënënpoa'. Canpoa marë' ina nontëquë', tënin copirno,” itërinaco. ⁴Naporo tahuëri'sa caso noya pa'sárahüë. Co tashinan pëiquë pomoyátërarinacohüë'. ⁵Papironia sontaro'santa Quirosarin ninano ahuëcaiso marë' tancapitápirinahuë', Iquipito copirno sontaronënpita huë'sapiso natantopi. Napohuachina Papironia sontaro'saso', Quirosarin a'porahuatona', ya'huëpiquë panantapi.

⁶⁻⁷Naporo' Sinioroso', comisiono'sa sha'huita'huaso marë' camairinco: “Cota huënton copirno nontamacoso marë' a'parinquëma'. Canpitarinta iso nanan sha'huitoco': 'Iquipito copirno sontaronënpita catahuainëmaso marë' huë'sapisoso', nani ya'huëpiquë ayamantapi. ⁸⁻⁹Papironiaro'sa patopirinënquëmahüë', naquëranchin ahuëinëmaso marë' huëantapona'. Ahuërahuatënëma', minsëarinëma'. Inapoatona ya'ipi Quirosarin ninano i'chinpitapona'. Canpitaso': “Papironia sontaro'sa nani patërinënpoa',” tonama'. Napoatoma noya cancantërama'. Co napoapihuë'. ¹⁰Canpitari inapita ahuërahuatoma', acania'pitëramasoráchin quëparitopirinahuë tëranta', ya'huëapi quëran noyamiachin huaniantarahuatona', ninanonëma i'chinpichitonahuë, tënin Sinioro,' itoco',” itërinco.

Tashinan pëiquë po'morinacoso'

¹¹⁻¹²Papironia sontaro'saso', Quirosarin ninano patahuatona pa'sapi. Iquipito sontaro'sa huë'sapiso natantatona', napoapi. Naporo' quëmopinëhuëpitarë'coi no'pa' nipatomata'huaiso marë' pa'sarahüë. Mincamin huënton no'panënaquë pa'sarahüë. ¹³Mincamin

ya'coana itopiquë nipatora, Iriasë a'paitoro'sa hua'an maninco. Inaso' Sirimiasë hui'nin. Sirimiasënta pa'pin Ananiasë itopi. Iriasëso masahuatonco: —¡Quëmaso' papironiaro'sa catahuacaso marë' pa'saran! itërinco.

¹⁴—Co naporinhuë'. Co ina marë' pa'nahuë', itërahuë. Napopirahuë', inaso co natëtoncohuë', copirno catahuarinsopita hua'ano'saquë, yo'coninco. ¹⁵⁻¹⁶Inapita hua'ano'santa', no'huitonaco ahuihuitërinaco. Naporahuatona', Conatan ninshitona'pi pëinën tashinan pëi atarantopi ni'ton, inaquë po'morinaco. Acoporo' patoanaquë po'mohuachinacora, inaquë hua'qui ya'huërahuë.

¹⁷⁻¹⁸A'na tahuëri Sitiquiasë copirno hua'anëntërinso pëiquë amatërinco. Quëpahuachinacora po'oana quëran nataninco:

—¿Ma'sona tëranta Sinioro anitotërinquën to? itërinco.

—Anitotërinco mini. Quëmaso' chiníquën nanantopiranhuë', Papironia copirno minsërahuatënquën masarinquën, itërahuë.

Napotahuato, carinta copirno natahuë:

—Ma'ta onpotatënquën tëhuëtëranquën. Catahuarínëquënsopita hua'ano'sahuë nipon, ya'huëhuano'sahuë nipon ¿Maquëta tëhuëtëranquëma ni'ton, tashinan pëiquë po'moramaco? ¹⁹A'naquën pënëntona'piro'saso': “Noya ya'huëapoma'. Co Papironia copirno ya'huëaramaso no'paquë, ahuëtaponhuë',” itërinënquëma'. Inata nipachin ina pochin nininhuë'. ²⁰Quëmaso' chiníquën nanantëran ni'ton, nontëranquënso' natanco. Ina natanaton, nosoroco. Ama huachi Conatan ninshitona'pi pëinënquë po'moanta'incosohüë'. Inapotaantahuachinacoso', chiminapo huachi, itërahuë.

²¹Napotohuatora copirnosol, a'paito sontarol'sa pëi i'iratënënguë acoincosol camaitërin. Naporahuaton ina camaitërin quëran nani tahuëri pan quëshirinaco. "Pan camayorol'sa cachi" itopiquë nipisol quëshirinaco. Ninanoquë capamia capacaiso nicaquë huarë' a'paito sontarol'sa pëi i'iratënënguë ya'huëárahüë.

**Poso yaninantëquë
të'yatërinacosol**

38 ¹⁻³A'na tahuëri ya'huëhuano'sa pënënahüë: "Sinioro anitotiinpoaso marë' naporin: 'Iso ninanoquë-ranchin nisápatama', quira quëran, tana quëran, canio quëranhuë nipon chiminapoma'. Napoaponahuë', papironiarol'sa paaparahuatoma inapitarë'quëma anoyatohuatama', ma'shanëma ayatapomarahüë', co chiminapomahuë'. Quirosarin ninanosol, Papironia copirno sontaronënpitari canapon. Co insoari tëranta nanitarinhuë' ya'copicasol,' tënin Sinioro," itërahüë. Naporahuësol, isopita hua'anol'santa natanarinaco: Matan hui'nin Sihuatiasë itopisol, Pasoro hui'nin Quitariasë itopisol, Sirimiasë hui'nin Ocaro itopisol, Marquiasë hui'nin Pasoro itopisol, inapita.

⁴Inapita hua'anol'sasol, copirno nontapona pa'pi:

—Irimiasësol, ya'ipi sontarol'sa iso ninanoquë ya'huëpiso pënënaton a'payanin. Ya'huëhuano'santa inapotërin. Inaso co yacatahuarinpoahuë'. Canainënpoaso nohuantaton napoarin ni'ton, chiminacaso ya'huërin, itoonpi.

⁵Napotohuachinara:

—Yainapotohuatama', inapotoco nipachin. Co caso nanitërahüë canpita chinita'huanquëmasol, itërin copirnorol.

⁶Inapitasol natanahuatona', maconinaco. Noninol'saquë a'sonahuatonaco,

i'sha tapainanquë a'pamarinaco. Tanónën nisharo ni'ton, inaquë ya'corotomarahüë. Ina i'sha tapainansol, copirno hui'nin Marquiasë itopisoari hua'anëntërin. A'paito sontarol'sa i'iratënënguë ya'huërin.

⁷⁻⁸Copirnosol a'nara piyapinën natërinso' ya'huëtërin. Inasol, Itiopia quëmapi Ipiti-mirico, itopi. Inantol, i'sha tapainanquë po'morinacoso natantërin. Napohuachina copirno pëi quëran pipirahuaton ina nontapon pa'nin: Naporol copirnosol, Mincamin ya'coana itopiquë huënsëaton nonsarin. Quënanconahuaton:

⁹—Quëmasol sinioro copirno chiniquënanantëran. Irimiasë i'sha tapainanquë po'motona pa'pi co noyahuë' nipi. Inaquëso tanari tëpapon. Ninanoquënta capa pan nirarin huachi, itërin.

¹⁰Copirnosol natanahuaton, ina camairin: "Cara shonca quëmapi'sa quëparahuaton Irimiasë ocoico'. Co'huara chimiyántërasohüë', inapotoco'," itërin.

¹¹Napotohuachina, copirno a'mocaiso taparinquë pa'nin. Inaquë na'a mocaro në'mëtë manin. Cara shonca quëmapi'santa quëparahuaton, në'mëtërol'sa noninol'saquë a'sonpinan a'patomarincol. Naporahuaton:

¹²—Iso në'mëtërol'saquë irapatëanataquëchin tanónën acoquë'. Huëntëntohuachinën ama noninol'sa i'shoinquënso marëhuë' inapoquë', itërinco.

Napotohuachincola, ina inachachin ninahuë. ¹³Inapohuatora quëmapi'sasol, noninol'sa huëntëntahuatona', ocoirinaco. Ina piquëran a'paito sontarol'sa pëi i'iratënënguë, ya'huëantarahuë.

Sitiquiasë amataantarincosol

¹⁴Sitiquiasë copirnosol, macontainacoso marë' piyapinënpita camaiantarin: "Yosë chinotacaso pëi ya'coanaquë,

ninarahuë. Cato ya'coana na'huëtèrè quëran, ina quëran niantarinquë ninarahuë,” itiinacoso camairin. Nani inaquë nipatora:

—A'nara natainquën. Ama pi'piyan tëranta canitocosohuë', itërinco.

¹⁵—Natanancoso' sha'huitohuatënquën, atëpataponco. Ma'sona nicacaso' sha'huitohuatënquënta', co natëarancohuë', itërahuë.

¹⁶Napotopirahuë, po'oana quëran itaponco:

—Sinioro ananpirinpoa'. Ina ni'sárinco co atëpataranquënhuë'. A'naquën tëhuëchachin yatëparinquën. Co inapitaquë tëranta yo'saranquënhuë', itërinco.

¹⁷Naporo' carinta':

—Sinioroso', ya'ipi nanitaparín. Inaso', israiro'sanpoa chinotërèhua'. Inachachin anitotërinco sha'huitaranquën: “Papironia copirno hua'ano'sa acorinso', ninano aipiran ya'huërapí. Inapita paapaquë'. Quëmopinënpitarë'quën chachin paapaton anoyatohuatan, co tëpaponëmahuë'. Iso ninanonta co a'pëtaponahuë'. ¹⁸Co inapohuatanhuë', papironiaro'sa minsërahuatëncuëma', iso ninanonëma matarinquëma'. Inapatona i'chinpitapona'. Inapohuachina quëmanta', co cha'ëponhuë',” itërahuë.

¹⁹Napotohuatora:

—A'naquën cotioro'sa', nani inapita paapatona anoyatopi. Inapita të'huatërahuë. Mapachinacoso', aparisitaponaco tënahuë, itërinco.

²⁰—Quëmaso' sinioro chiníquën nanantëran. Co masarinënhuë'. Onpionta Sinioro anitotërinquënso', natëquë'. Inapohuatan noya cha'ësan. ²¹Co papironiaro'sa natëcaso' nohuantohuatansohuë', nani Sinioro anitotërinco:

²²Hua'anëntëranso pëiquë ya'ipi sana-pi'sa ya'huërinso ocoirahuatona', Papi-ronia sontaro hua'ano'sa quëtapona'. Inapotohuachina inahua chachinta itaponën:

“Payaransopita nonpintërinën ni'ton, minsërinën.

‘Inapita catahuararinaco,’ ta'ton quëmariso ninapiranhuë'.

Co catahuarinëncuënhuë ni'ton, pa'itohuatëra yachimiitarëso pochin nitërinën,” tosapi.

²³Ya'ipi sa'anpita, hui'nanpita, inapita papironiaro'saquë yocapona'. Quëmanta co cha'ësanahuë' ni'ton, Papironia copirnoquë yocaponën. Naporahuatona Quirosarin ninanonta', i'chinpitapona', itërahuë.

²⁴Napotohuatora:

—Chimirin të'huatohuatanso', ama inso tëranta napotërancoso' sha'huitëquësohuë'. ²⁵Catahuarinacosopita hua'ano'sa ninontëresó nitotohuachina', ma'sona sha'huitërancoso', ma'sona natananquënso', inapita yanitotapona': “Ya'ipi sha'huitohuatancoi, co tëpapoinquënhuë',” itaponën. ²⁶Napotohuachinën: “Ama naquëranchin Conatan pëinëncuë a'paantacosohuë' chiminpato, itërahuë topinan pora,” itëquë', itërinco.

²⁷Napotërinso chachin hua'ano'saso', nicaponaco huë'pi. Quënanquirahuatona' na'con nataninaco. Napopirinahuë', copirno sha'huitërinco chachin sha'huitërahuë. Co inso tëranta copirno-rë'co ninontëraisó nataninhuë' ni'ton, tananpitërinaco huachi. ²⁸Inapoato, a'paito sontaro'sa pëi i'iratëncuë ya'huëárahue'. Quirosarin ya'contatona minsëai huarë' inaquë ya'huërahuë.